

SPARKASSE BANK DD BOSNA I HERCEGOVINA OBJAVA PODATAKA I INFORMACIJA NA DAN 31.12.2018.

Sarajevo, maj 2019. godine

U skladu sa Zakonom o bankama FBiH (Službene novine FBiH broj 27/17) i Odlukom o objavljivanju podataka i informacija banke (Službene novine FBiH broj 81/17), Sparkasse Bank dd BiH, objavljuje podatke i informacije, kako slijedi:

1. POSLOVNO IME I SJEDIŠTE BANKE.....	2
2. VLASNIČKA STRUKTURA I ORGANI BANKE.....	2
3. STRATEGIJA I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE.....	5
4. KAPITAL I ADEKVATNOST REGULATORNOG KAPITALA	23
5. LIKVIDNOSNI ZAHTJEVI.....	36
6. IZLOŽENOSTI PO OSNOVU VLASNIČKIH ULAGANJA BANKE	39
7. KAMATNI RIZIK U BANKARSKOJ KNJIZI.....	40
8. ICAAP i ILAAP	42
9. POLITIKA NAKNADA.....	45
10. BANKARSKA GRUPA, ODNOS MATIČNOG I PODREĐENIH DRUŠTAVA	50
SKRAĆENICE.....	51

Banka nije dužna da objavljuje podatke i informacije koji nisu materijalno značajni, kao i podatke i informacije čije bi javno objavljivanje moglo negativno da utiče na konkurentski položaj banke na tržištu, i podatke koji bi mogli negativno uticati na sigurnost zaposlenika i organa banke.

U nastavku Banka objavljuje podatke i informacije na finansijski datum 31.12.2018. godine (u hiljadama KM) koji su javno dostupni na internet stranici www.sparkasse.ba

1. POSLOVNO IME I SJEDIŠTE BANKE

Poslovno ime: Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina, skraćeno: Sparkasse Bank dd BiH

Sjedište banke: Zmaja od Bosne 7, 71 000 Sarajevo

Organizacioni dijelovi: 9 filijala i 40 poslovnica

Link: <https://www.sparkasse.ba/bs/poslovnice-i-bankomati>

Predstavništva banke: Nema

2. VLASNIČKA STRUKTURA I ORGANI BANKE

a) Spisak dioničara banke koji imaju 5% ili više dionica sa glasačkim pravima

STEIERMARKISCHE BANK UND SPARKASSEN AG je 100% vlasnik dionica Sparkasse Bank dd BiH.

b) Članovi Nadzornog odbora i Uprave banke

Sparkasse Bank dd BiH je Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji poslova uspostavila jasnu organizacijsku strukturu s jasno definisanim, preglednim i dosljednim linijama nadležnosti i odgovornosti unutar Banke, kojima se izbjegava sukob interesa.

Sastav, dužnosti i odgovornosti članova Uprave i Nadzornog odbora Banke utvrđeni su Statutom Banke, Poslovnikom o radu Nadzornog odbora i Poslovnikom o radu Uprave.

Nadzorni odbor

Gerhard Maier	Predsjednik
Renate Ferlitz	Član
Maximilian Clary und Aldringen	Član
Ismeta Čardaković	Nezavisni član
Željko Šain	Nezavisni član

Uprava

Sanel Kusturica	Predsjednik
Nedim Alihodžić	Član
Amir Softić	Član

Link : <https://www.sparkasse.ba/bs/o-nama/uprava-i-no>

c) Politike za izbor i procjenu članova Nadzornog odbora i Uprave banke

Skupština Banke donijela je, uz prethodnu saglasnost Uprave i Nadzornog odbora, Politiku za procjenu članova Nadzornog odbora Sparkasse Bank dd BiH i Politiku za procjenu članova Uprave banke i ključnih funkcija.

Politikama se detaljno utvrđuje sljedeće:

1. uslovi koje moraju ispunjavati kandidati za člana Nadzornog odbora i Uprave Banke, te upravljačka tijela kao cjelina s obzirom na ciljanu strukturu,
2. tijela odgovorna za provedbu procjene primjerenosti kandidata,
3. postupak procjene primjerenosti, uključujući rokove dostave dokumentacije, rokove i način provedbe postupka, način dostavljanja informacija od strane osobe koja se procjenjuje i izvještavanje o rezultatima postupka,
4. informacije i dokumentaciju koje kandidat treba dostaviti Banci za provedbu procjene,
5. situacije i okolnosti zbog kojih je potrebno izvršiti vanrednu procjenu primjerenosti članova Nadzornog odbora ili Uprave Banke,
6. postupak kontinuirane edukacije članova upravljačkih tijela.

Cilj i svrha politika je:

1. uskladiti poslovanje Banke s relevantnim propisima kojima se regulira primjerenost organa upravljanja,
2. transparentno i precizno utvrditi uvjete koje kandidat mora ispunjavati prije imenovanja na funkciju,
3. osigurati stručna znanja, sposobnost i iskustvo, te dobar ugled članova organa upravljanja, kako bi poslovanje Banke u cijelosti bilo u skladu s relevantnim propisima, te kako bi interesi klijenata Banke bili u potpunosti zaštićeni,
4. osigurati izbjegavanje sukoba interesa između privatnih interesa i interesa Banke,
5. uspostaviti i održavati efikasno korporativno upravljanje radi minimiziranja rizika i poboljšanja kvalitete poslovanja Banke, te transparentnosti poslovanja.

d) Članovi Odbora za reviziju

Nadzorni odbor je imenovao Odbor za reviziju u sljedećem sastavu:

Sandra Petrcizek-Mahr	Predsjednik
Slaviša Kojić	Član
Aida Sivro – Rahimić	Član
Damir Sokolović	Član
Aleksander Klemenčić	Član

Sjednice Odbora za reviziju se održavaju najmanje jednom u tri mjeseca, a po potrebi i češće.

U toku 2018. godine, Odbor za reviziju je zasjedao 6 puta.

e) Članovi odbora Nadzornog odbora i učestalost zasjedanja tih odbora

Nadzorni odbor je imenovao **Odbor za imenovanja** u sljedećem sastavu:

Gerhard Maier	Predsjednik
Renate Ferlitz	Član
Jasenska Pačarić	Član

Sjednice Odbora za imenovanja se održavaju minimalno jednom godišnje ili češće po potrebi.

U toku 2018. godine, Odbor za imenovanja je zasjedao 3 puta.

Nadzorni odbor je imenovao **Odbor za rizike** u sljedećem sastavu:

Ferlitz Renate	Predsjedavajuća
Gerhard Maier	Član
Emir Neimarlija	Član

Sjednice Odbora za rizike se održavaju minimalno jednom godišnje ili češće po potrebi.

U toku 2018. godine, Odbor za rizike je zasjedao 2 puta.

Nadzorni odbor je imenovao **Odbor za naknade** u sljedećem sastavu:

Gerhard Maier	Predsjednik
Ferlitz Renate	Član
Lejla Mulalić	Član

Sjednice Odbora za naknade se održavaju minimalno jednom godišnje ili češće po potrebi.

U toku 2018. godine, Odbor za naknade je zasjedao 2 puta.

f) Način organizovanja funkcije interne revizije i rukovodilac interne revizije

U skladu sa članom 83. stav 4 Zakona o bankama FBiH i Odlukom FBA o kontrolnim funkcijama Nadzorni odbor je, na prijedlog Uprave, te u skladu sa Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji usvojio akt o uspostavljanju kontrolnih funkcija u Sparkasse bank dd BiH. Funkcija interne revizije organizovana je kao neovisna organizaciona jedinica koja za svoj rad direktno odgovara Odboru za reviziju i Nadzornom odboru.

Rukovodilac Direkcije interne revizije je Hermina Kadić – Omanović imenovana Odlukom Nadzornog odbora. Direktor i uposlenici Direkcije interne revizije nezavisni su u svom radu, obavljaju isključivo poslove za koje su odgovorni i posjeduju adekvatna stručna znanja u skladu sa Odlukom o kontrolnim funkcijama.

g) Imenovani eksterni revizor

Reviziju informacionog sistema Sparkasse Bank dd BiH za 2018. godinu, izvršila je revizorska kuća: PricewaterhouseCoopers doo (PWC doo).

Reviziju finansijskih izvještaja Sparkasse Bank dd BiH za 2018. godinu, izvršila je revizorska kuća: Deloitte doo.

3. STRATEGIJA I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE

a) kratak opis strategije i politika, za svaki pojedinačni rizik

Strategija preuzimanja i upravljanja rizicima Sparkasse Bank dd BiH (u daljem tekstu: Banka) se oslanja na okvir Korporativnog upravljanja rizicima (ERM) Erste Grupe, a koji osigurava konzistentnost cjelokupnog profila rizika i adekvatnost likvidnosti (ILAAP) i kapitala (ICAAP), a koji su usklađeni sa strategijom poslovanja Banke odnosno poslovnom politikom koja proizlazi iz poslovne strategije Banke i zahtjeva Agencije za bankarstvo FBiH definisanih u Odluci o upravljanju rizicima u Banci od 13.10.2017. godine, te drugih nadzornih tijela.

Strategija upravljanja rizicima ima za cilj uspostavljanje općeg okvira za oprezno i kontinuirano upravljanje svim značajnim rizicima kojim je Banka izložena ili bi mogla biti izložena uzimajući u obzir sam poslovni model Banke.

Banka na godišnjoj osnovi provodi procjenu rizika s ciljem primjene principa proporcionalnosti na način i u obimu koji je primjeren veličini i organizaciji Banke, te prirodi, obimu i složenosti poslovnih aktivnosti u skladu sa poslovnom strategijom Banke, kao i na sve druge kriterije koji su relevantni za analizu rizika.

Aktivno upravljanje rizicima podrazumijeva sljedeće:

- identifikaciju rizika,
- analizu rizika,
- mjerenje rizika,
- kontrolu i monitoring rizika,
- izvještavanje o rizicima,
- davanje prijedloga za mjere i aktivnosti za izbjegavanje negativnih učinaka rizika.

Na slici ispod je prikazan i tabelarni pregled metoda mjerenja rizika i okvira upravljanja i kontrole po pojedinom tipu rizika:

RiskMAT Sparkasse Bank dd BiH 412	Metode mjerenja rizika				Okvir za upravljanje i kontrolu			ICAAP razmatranje
Tip rizika	Napredni modeli	Standardni modeli	Ostale metode	Nekvalificirani	Sveobuhvatni (polu) automatizirani okvir	Set sistemskih kontrola i limita	Kvalitativni okvir	
Kreditni rizik	-	X	-	-	X	-	-	Kapital – Stress test
Tržišni rizik (Knjiga trgovanja)	-	-	X	-	-	-	X	Kapital
Tržišni rizik: FX rizik – knjiga banke	-	X	-	-	X	-	-	Kapital – Stress test
Tržišni rizik: Kamatni rizik – knjiga banke	-	X	-	-	-	X	-	Kapital – Stress test
Operativni rizik	-	X	-	-	X	-	-	Kapital – Stress test
Rizik likvidnosti	-	X	-	-	X	-	-	Okvir za upravljanje i kontrolu, Stress test
Rizik koncentracije	-	X	-	-	-	X	-	Kapital, Stress test
Sekuritizacijski rizik	-	-	-	X	-	-	X	Okvir za upravljanje i kontrolu
Rezidualni rizik	-	-	-	X	-	-	X	Okvir za upravljanje i kontrolu, Stress test
Reputacijski rizik	-	-	-	X	-	-	X	Okvir za upravljanje i kontrolu
Poslovni/ strateški rizik	-	-	-	X	-	-	X	Kapital, Stress test
Makroekonomski rizik	-	-	-	X	-	-	X	Okvir za upravljanje i kontrolu, Stress test
Rizik udjela/ učešća	-	-	X	-	-	X	-	Okvir za upravljanje i kontrolu + Kapital, Stress test
Rizik usklađenost uključujući sprečavanje pranja novca i	-	-	-	X	-	-	X	Okvir za upravljanje i kontrolu, kapital
Rizik kapitala	-	-	X	-	-	-	X	Okvir za upravljanje i kontrolu, Kapital, Stress test
IT rizik	-	-	X	-	-	-	X	Okvir za upravljanje i kontrolu + Kapital, Stress test
Cyber rizik	-	-	X	-	-	-	X	Okvir za upravljanje i kontrolu + Kapital, Stress test
Rizik eksternalizacije	-	-	X	-	-	-	X	Okvir za upravljanje i kontrolu + Kapital, Stress test
Pravni rizik	-	-	X	-	-	-	X	Okvir za upravljanje i kontrolu + Kapital, Stress test

Shodno navedenom, Banka aktivno upravlja osnovnim rizicima i to:

Upravljanje kreditnim rizikom

Kreditni rizik je rizik djelomičnog ili potpunog defaulta po ugovorenim obavezama plaćanja. Odnosi se na negativne posljedice povezane sa defaultom ili neispunjavanjem uslova ugovora zbog pogoršanja kreditne kvalitete dužnika.

Kreditni rizik uključuje sljedeće podskupine rizika:

Rizik migracije je rizik gubitka zbog promjena fer vrijednosti kreditne izloženosti, kao rezultat promjena rejtinga klijenta.

Rizik države i politički rizik obuhvata rizik države i političke rizike, rizike jedinica samouprave (Sovereign) i rizik transfera. Rizik države i politički rizik je izloženost gubitku, zbog događaja u određenoj zemlji, koji su pod kontrolom vlade, ali očito nisu pod kontrolom neovisnog privatnog preduzeća ili pojedinca. Rizik jedinica samouprave je rizik da će centralna ili regionalna vlada otići u default po svojim dugovima ili drugim obavezama. Rizik transfera je rizik koji se javlja kada dužnici nisu u stanju ispuniti svoje obaveze zbog nemogućnosti prijenosa imovine nerezidentima zbog izravne intervencije jedinica samouprave.

Rizik sekuritizacije je rizik koji proizlazi iz transakcija sekuritizacije u kojim kreditna institucija djeluje kao inicijator ili sponzor, uključujući i reputacijski rizik zbog složene strukture ili proizvoda.

Rezidualni rizik je rizik da će prepoznate tehnike smanjenja kreditnog rizika (npr. kolateral) koje se koriste od strane banke biti manje učinkovite nego što se očekivalo. Ova vrsta kreditnog rizika ne nastaje zbog pogoršanja kreditne sposobnosti dužnika, nego zbog nedovoljne sposobnosti da se realizuje uzeti kolateral. To može nastati zbog mogućnosti da pravni mehanizam pod kojim je kolateral založen ili prenesen ne garantuje da banka ima pravo da likvidira ili oduzme kolateral. Drugi primjer je da kolateral neće biti vrijedan onoliko koliko se očekivalo.

Rizik namirenja je rizik da transakcija neće uspjeti u vrijeme poravnanja. Greške pri namirenju mogu nastati iz defaulta ugovorne strane, zbog operativnih problema, ograničenja likvidnosti tržišta i ostalih faktora. Rizik slobodne isporuke je pokriven u okviru rizika namirenja. Rizik slobodne isporuke je rizik gubitka kreditne institucije koji nastaje kada je plaćanje vrijednosnih papira valute ili robe izvršeno prije nego što su primljeni ili je predmetna isporuka izvršena prije nego što su oni plaćeni, odnosno ako obavljeno plaćanje ili izvršena isporuka nije u skladu s očekivanom vremenskom dinamikom.

Valutno inducirani kreditni rizik je rizik povezan sa kreditiranjem u stranoj valuti prema nezaštićenim dužnicima, koji nastaje zbog promjene kursa odgovarajuće strane valute. Nezaštićeni dužnik znači dužnik bez prirodne ili finansijske zaštite koji je izložen valutnoj neusklađenosti valute kredita i valute zaštite. Prirodne zaštite su obično slučajevi u kojima dužnici primaju prihode u stranoj valuti (npr. doznake/izvozni primici), a finansijska zaštita obično pretpostavlja ugovor sa finansijskom institucijom.

Rizik kapitala (rizik udjela/učešća) je rizik nekonsolidovanih kapitalnih ulaganja, odnosno rizik gubitka koji proizlazi iz ulaganja banke u fiksnu imovinu i ulaganja u druga pravna lica, uslijed promjena njihovih tržišnih vrijednosti.

Banka identifikira, mjeri, prati, kontroliše, odnosno aktivno upravlja kreditnim rizikom, kao jednim od najvažnijih rizika, te utvrđuje postojanje primjerene razine kapitala za pokriće tih rizika. Kako bi procijenili visinu gubitaka koji proizlazi iz kreditnog rizika, uzimamo u obzir kreditnu sposobnost dužnika, njegovu urednost u izmirenju obaveza prema Banci, kao i instrumente osiguranja potraživanja Banke. Banka također prati poslovanje dužnika kao i kvalitetu i vrijednost instrumenata osiguranja svojih potraživanja tokom trajanja ugovornog odnosa. Praćenje i kontrola kreditnog rizika temelji se na različitim kontrolama i postavljenim limitima koji su propisani aktima Banke. Kvantitativni i kvalitativni faktori procjene materijalnosti rizika temelje se na redovnim periodičnim izvještajima za Upravu Banke i Nadzorni odbor, regulatora, kao i na dokumentima operativnog karaktera. Detaljan opis u pogledu definicija, metodologije mjerenja, modela kvantifikacije, procesa upravljanja i izvještavanja definirano je u dokumentima vezanim uz svaku određenu podvrstu rizika.

Banka je osigurala adekvatan sistem za upravljanje kreditnim rizikom koji osigurava ispunjavanje kvantitativnih zahtjeva za potrebe izvještavanja Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine. Izvještavanje je definisano kroz set regulatornih obrazaca Izvještaja za kreditni rizik.

Pored propisanog regulatornog izvještavanja o kreditnom riziku, Banka je uspostavila sistem internog izvještavanja zasnovan na interno definisanim indikatorima za koje su definisani višestruki pragovi upozorenja i eskalacije. Generalno, Banka je uspostavila okvir praćenja indikatora kreditnog rizika na bazi sistema semafora (rano upozorenje, eskalacija, itd.).

Izvještaj o kreditnom riziku uključuje prikaz portfolija Banke kroz ključne dimenzije: segment klijenta (lokalna segmentacija); rizična kategorija; izloženost po klasi klijenta; nekvalitetni krediti; forberance izloženost; kretanje nekvalitetnih kredita; kretanje ukupne nekvalitetne izloženosti; pregled kolateralu; FX krediti; industrijska klasifikacija; kao i prikaz indikatora nivoa ranog upozorenja i nivoa pokretanja plana oporavka, a koji su u vezi sa kreditnim rizikom, shodno definisanim vrijednostima u Planu oporavka.

Shodno navedenom izvještavanje o kreditnom riziku sastoji se od redovitih izvještaja o kreditnom portfoliju za interne i eksterne primatelje, te omogućuje konstantno praćenje o razvoju kreditnog rizika, odnosno omogućuje Banci poduzimanje kontrolnih postupaka.

Procjena zasnovana na testiranju otpornosti na stres kreditnog rizika se provodi kroz više stres testova koje Banka provodi na redovnoj godišnjoj osnovi. Ovisno o vrsti stres testa, rezultati koji se dobiju služe kao osnova za definisanje limita (okvira) za upravljanje kreditnim rizikom ili za izdvajanje potrebnog internog kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik.

Poslovi kreditiranja u Banci organizovani su u pet osnovnih cjelina:

- Sektor za poslovanje sa stanovništvom;
- Sektor za poslovanje sa privredom;
- Sektor sredstava;
- Sektor upravljanja rizicima;
- Direkcija pravnih poslova.

Temeljna načela u sprovođenju kreditne politike Banke, odnosno odobravanju kredita su sigurnost povrata kredita u cijelosti i kvalitet (profitabilnost) kredita i ostalih plasmana, i postižu se finansiranjem na sljedećim principima:

- Finansiranje samo zakonom dozvoljenih projekata;
- Temeljito poznavanje korisnika kredita;
- Utvrđivanje svrhe kredita, njegove prihvatljivosti i moguće rentabilnosti;
- Poznavanje situacije na tržištu i procjena perspektive tražioca kredita;
- Procjena rizika/koristi kredita;
- Učinkovito vođenje poslova i kontrole kredita, te efikasna naplata;
- Kreiranje i vođenje potpune dokumentacije za odobrenje kredita.

Kreditnim politikama i drugim aktima koji tretiraju kreditno poslovanje Banke utvrđena su temeljna pravila za donošenje kreditnih odluka, postupci i načini odobravanja kredita i ostalih plasmana te stvaranja potencijalnih obaveza, kao i načini i postupci osiguravanja povrata odnosno naplate svih potraživanja Banke, a sve u cilju smanjenja potencijalnih rizika na prihvatljiv nivo uz maksimalnu profitabilnost Banke.

Kreditnim politikama i drugim aktima obuhvaćeni su postupci utvrđivanja i praćenja kreditne sposobnosti klijenata, koristeći se pritom alatima kao što su finansijska analiza, kreditni rejting, rani upozoravajući signali, praćenje naplate, te procjena kvalitete kolaterala, kao i načela vrednovanja preuzetih rizika kroz klasifikaciju plasmana i potencijalnih obaveza Banke.

Kao kreditni rejting/ scoring koristi se KRIMI alat. Za pravna lica ovaj alat izračunava kreditni rejting klijenta na osnovu grupno definisanih bodovanja za različite indikatore boniteta pravnih lica (na osnovu SABINE ocjene boniteta) i upitnika na set pitanja vezanih za tržišno učešće, kvalitet menadžmenta, urednost servisiranja ostalih povjerioca i sl.

Da bi Banka postigla i održavala što sigurniji portfelj, odnosno ostvarila minimalan rizik u kreditnom poslovanju, jedna od utvrđenih mjera sigurnosti je i definisanje i određivanje kompetencija/ ovlaštenja za odgovorno donošenje odluka o odobravanju kredita. Kreditna kompetencija je ovlast koja prvenstveno spada u nadležnost Nadzornog odbora, Višeg kreditnog odbora i Uprave Banke, i koju Nadzorni odbor, Viši kreditni odbor i Uprava Banke mogu dodijeliti različitim nosiocima kompetencije za posebne oblasti odobrenja. Pravilnikom o kreditnim kompetencijama, definisani su nivoi, nosioci i iznosi kompetencija

Ukoliko se u toku praćenja korištenja kredita, korištenjem definisanih ranih upozoravajućih signala i kroz znavljanje kredita ili redovni, uoče nepovoljne promjene u poslovanju komitenta, isti se kandiduje na sjednice WLC-a („Watch Loan Committee-a“). Na sjednicama WLC-a se definiše dalja strategija prema klijentu i definišu se korektivne mjere kao što su: zahtjev za dodatni kolateral, prenos klijenta u Workout, nepovoljna klasifikacija, suspendovanje kamate i obustava obračuna kamate, formiranje adekvatnih rezervi i eventualan otpis, gdje je neophodno. Također se vrši i aktiviranje raspoloživih instrumenata obezbjeđenja, ukoliko druge preuzete mjere za naplatu ne daju rezultate.

Kod dužnika kod kojih se ukaže nemogućnost vraćanja kredita pod novim uslovima, vrši se restrukturiranje, odnosno reprogramiranje određenih plasmana, na bazi odgovarajuće

dokumentacije, a sve shodno definisanim odlukama Agencije za bankarstvo FBiH i interno usvojenim aktima.

U konačnici za one dužnike kod kojih je evidentno da nisu u mogućnosti izmirivati svoje obaveze provodi se proces naplate koji je procesno definisan i podijeljen na proces naplate za pravna i proces naplate za fizička lica. Za svaki od ova dva procesa su definisani posebni postupci koji u osnovi uključuju preventivne mjere i aktivnosti naplate u ranoj i kasnoj fazi procesa naplate.

Upravljanje tržišnim rizikom

Tržišni rizici predstavljaju rizik gubitka po otvorenim pozicijama koji proizilaze iz promjene kretanja tržišnih cijena, uključujući promjene kamatnih stopa, tečaja valuta i cijena vrijednosnih papira.

Vrste rizika koje su pokrivene unutar tržišnog rizika i koje Banka uzima u obzir prilikom procjene materijalnosti tržišnog rizika su: valutni (FX) rizik i kamatni rizik u bankarskoj knjizi (rizik kamatne stope) koji uključuje rizik opcije i bazni rizik.

Valutni rizik je rizik strane valute koji nastaje kada su izloženosti ili obaveze prihvaćene u stranoj valuti, a nisu neutralizirane odgovarajućom pozicijom ili derivatnom transakcijom. FX rizici uključuju i rizik koji proizlazi iz pozicija zlata.

Rizik kamatne stope u knjizi banke je rizik izloženosti finansijske pozicije banke nepovoljnim kretanjima kamatnih stopa. To se odnosi na trenutni ili potencijalni rizik za zaradu i kapital koji proizlazi iz nepovoljnih kretanja kamatnih stopa, specifičnih za izloženosti u knjizi banke. U okviru procjene navedenog rizika uključena je procjena rizika opcija i baznog rizika.

Rizik opcije je rizik kojem je kreditna institucija izložena zbog opcija ugrađenih u kamatno osjetljive pozicije (npr. kredite s mogućnošću prijevremene otplate, depozite s mogućnošću prijevremenog povlačenja, rizik promjene kamatne stope i sl.).

Bazni rizik je rizik kojem je kreditna institucija izložena zbog razlike referentnih kamatnih stopa za instrumente sa sličnim karakteristikama u odnosu na ročnost ili vrijeme do sljedeće promjene kamatne stope.

Za mjerenje tržišnih rizika koriste se metode VaR-a (Value at Risk), kao i modeli upravljanja kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi.

Valutni rizik se mjeri putem statističke metode Vrijednost u riziku (eng. Value at Risk – VaR) koja mjeri potencijalni gubitak u vrijednosti rizične imovine ili portfolija u odnosu na prethodno definisani period za određeni interval pouzdanosti. Koristi se historijska metoda kao jedna od postojećih metoda izračuna VaR-a, na razini pouzdanosti 99%. VaR je pokazatelj kojim se mjeri potencijalni maksimalni gubitak iz portfolija u određenom razdoblju zbog promjene cijena njegovih dijelova, a na osnovi historijskih podataka. Historijska metoda se temelji na ocjeni tržišne vrijednosti portfolija pomoću tržišnih cijena dijelova portfolija u posljednjih n dana.

Testiranje otpornosti na stres je sastavni dio procesa upravljanja tržišnim rizicima Banke. Analiza osjetljivosti tržišnog rizika obuhvata analizu promjene faktora tržišnog rizika kao što su kamatne stope, kurs ili volatilnosti kako bi se odredio uticaj na fer vrijednost imovine knjige Banke.

Opće komponente procesa upravljanja tržišnim rizicima na kojima se zasniva metodologija Banke uključuju:

- Identifikacija rizika: identificiranje svih inherentnih tržišnih rizika u investicijskom poslovanju i novim proizvodima, te osiguranje da oni podliježu odgovarajućim postupcima i kontrolama prije nego se implementiraju ili poduzmu.
- Knjigovodstveno evidentiranje: osiguranje pravilnog i pravovremenog evidentiranja podataka o pozicijama knjige Banke.
- Održavanje tržišnih podataka: održavanje adekvatnih i potrebnih tržišnih podataka za finansijske instrumente i faktore rizika.
- Mjerenje rizika: izračun izloženosti tržišnom riziku pomoću osjetljivosti, vrijednosti u riziku i testiranju otpornosti na stres.
- Limiti: uspostavljen sistem limita, odnosno razvoj sveobuhvatnog sistema limita i procesa izvještavanja o povredama istih.
- Izvještavanje: pravovremeno i tačno izvještavanje o svim relevantnim informacijama kako bi se što učinkovitije upravljalo tržišnim rizicima.

Ključni principi za upravljanje tržišnim rizicima obuhvataju:

- Svi tržišni rizici za pozicije u knjizi Banke, moraju biti na odgovarajući način identificirani, izmjereni, praćeni i prijavljeni kako bi se Banka zaštitila od nepoželjnih izloženosti rizicima,
- Tržišni rizik se kontroliše kroz portfolio mjere i limite (na temelju statističkog/VaR i stresa gubitka) i kroz mjere koncentracije (portfolio limiti, limiti pozicija),
- Sektor Sredstava i Sektor upravljanja rizicima su odgovorni za upravljanje tržišnim rizicima, uključujući i identifikaciju, upravljanje, mjerenje i kontrolu tržišnih rizika.

Upravljanje tržišnim rizicima je definirano zakonskim propisima i ostalim usvojenim internim aktima Banke.

Upravljanje operativnim rizikom

Operativni rizik predstavlja rizik gubitka zbog neadekvatnih ili neuspjelih internih procesa, ljudi i sistema ili vanjskih događaja, uključujući pravni rizik.

Vrste rizika koje su pokrivene unutar operativnog rizika i koje Banka uzima u obzir prilikom procjene materijalnosti operativnog rizika su: operativni rizik, rizik usklađenosti uključujući sprečavanje pranja novca, pravni rizik, rizik eksternalizacije i rizik informacijske i komunikacijske tehnologije (ICT) uključujući cyber rizik.

Rizik usklađenosti uključujući rizik pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti

Rizik pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti predstavlja rizik da će klijent iskoristiti Banku za počinjenje krivičnih djela pranja novca ili finansiranje terorističkih aktivnosti, odnosno da će neki poslovni odnos, transakcija, usluga ili proizvod biti direktno ili indirektno upotrijebljeni za pomenuta krivična djela.

Rizik regulatorne usklađenosti predstavlja rizik da Banka ne uskladi svoje poslovanje sa izmjenama u regulatornom okruženju, što uključuje rizik da nadležna Funkcija nije pravovremeno

identifikovala propise koji mogu imati uticaja na poslovanje Banke odnosno koji su povezani sa mogućnošću izlaganja Banke riziku usklađenosti, da nije obavjestila nadležne organizacione jedinice Banke koje su u obavezi implementirati navedene propise, te da nisu preduzete ostale aktivnosti povezane sa upravljanjem promjenama u regulatornom okruženju kako je to definisano internim aktima nadležne Funkcije praćenja usklađenosti.

IT rizik i rizik telekomunikacijske tehnologije (ICT) predstavlja trenutni ili potencijalni gubitak zbog korištenja aplikacija, tehničke infrastrukture i njihovih povezanih procesa i procedura, kao i ponašanja i performansi IT osoblja što može ugroziti dostupnost, integritet, dostupnost i sigurnost IT infrastrukture, aplikacija i podataka. Navedeni rizik obuhvata cyber rizik. Cyber rizik predstavlja trenutni ili potencijalni gubitak zbog mogućih napada zlonamjernog korisnika putem internetske mreže ili drugih vanjskih mreža i posmatra se kao dio ukupnog IT rizika.

Pravni rizik podrazumijeva rizik od zahtjeva ili postupka zbog nepoštivanja zakonskih odredaba domaćeg ili međunarodnog zakonodavstva ili ugovornih sporazuma ili internih pravila i/ili etičkog ponašanja koji proizlaze iz domaćih ili međunarodnih normi i prakse ili regulatorne odgovornosti. Također, uključuje izloženost zakonima koji su tek stupili na snagu, kao i promjenama tumačenja postojećih zakona. Pravni postupci su bilo koji pravni procesi, sudski ili vansudski, kao što su arbitraže ili pregovori o zahtjevima. Pravni rizik se smatra sekundarnim uticajem operativnog rizika i ostalih kategorija rizika, kao što su kreditni, tržišni i rizik likvidnosti ("izvorni" rizici).

Eksternalizacija (eng. outsourcing) je ugovorno povjeravanje obavljanja aktivnosti banke pružaocima usluga, koje bi banka inače obavljala sama. Aktivnosti koje bi banka inače obavljala sama su aktivnosti koje banci omogućavaju obavljanje djelatnosti pružanja bankovnih i/ili finansijskih usluga, uključujući i aktivnosti kojima se podržava obavljanje tih djelatnosti. **Rizici koji su povezani sa eksternalizacijom** su rizik pružaoca usluga, operativni rizik, rizik ovisnosti, finansijski rizik, pravni i ugovorni rizik, rizik izlazne strategije, rizik države, rizik koncentracije i sistemski rizik, rizik usklađenosti, rizik pristupa, rizik gubitka kontrole upravljanja i ostali rizici.

S tim u vezi, sistem upravljanja operativnim rizikom obuhvata sljedeće:

1. strategiju preuzimanja i upravljanja operativnim rizikom,
2. politiku i interne akte kojima su definisana opšta pravila i procedure, odnosno načela, postupci i metode za aktivno upravljanje operativnim rizikom,
3. organizacijska struktura,
4. proces upravljanja operativnim rizikom, koji uključuje:
 - interno prikupljanje podataka o gubitku,
 - mjerenje i procjenu rizika,
 - korektivne i preventivne mjere za ublažavanje rizika,
 - redovno izvještavanje i monitoring,
 - identifikaciju postojećih i potencijalnih izvora operativnih rizika koji mogu nastati uvođenjem novih proizvoda, aktivnosti, procesa i sistema.
5. upravljanje kontinuitetom poslovanja,
6. utvrđivanje i održavanje kapitalnog zahtjeva za operativni rizik.

Učinkovit sistem internih kontrola slovi kao sastavni dio upravljanja operativnim rizikom. Sistem internih kontrola je postavljen u opštim principima poslovne aktivnosti, kao i u smjernicama, priručnicima i procedurama u vezi određenih kontrola i aktivnosti.

Generalno sljedeće strategije se koriste za ublažavanje operativnog rizika:

- prihvatanje rizika,
- korektivne i preventivne mjere (npr. poboljšanje procesa i/ili sistema kontrola),
- osiguranje,
- eksternalizovanje aktivnosti,
- prestanak aktivnosti.

Upravljanje rizikom likvidnosti

Podrazumijeva sposobnost Banke da potpuno i bez odlaganja izvršava sve preuzete obaveze na dan njihovog dospijea, odnosno upravljanje likvidnošću podrazumjeva upravljanje novčanim tokovima Banke na način koji omogućava izvršenje finansijskih obaveza o roku dospijea. Banka definira rizik likvidnosti u skladu sa regulatornim propisima Agencije za bankarstvo FBiH i općim načelima Bazelskog komiteta za nadzor banaka (BCBS). Shodno tome Banka definira rizik likvidnosti na (i) rizik likvidnosti finansiranja i (ii) tržišni rizik likvidnosti.

Rizik likvidnosti finansiranja je rizik da Banka neće biti u mogućnosti ispuniti očekivane i neočekivane trenutne i buduće novčane tokove, bez da utiče ili na dnevno poslovanje ili finansijsko stanje Banke. Ova vrsta likvidonosnog rizika je nadalje podjeljen na rizik insolventnosti i strukturni rizik likvidnosti. Prvi je kratkoročni rizik da sadašnja ili buduća plaćanja obaveza neće biti ispunjena u potpunosti i na vrijeme, dok je strukturni rizik likvidnosti dugoročni rizik gubitka zbog promjene troška vlastitog refinansiranja Grupe ili kamatne marže.

Tržišni rizik likvidnosti je rizik da Banka ne može lako utržiti ili zatvoriti poziciju po tržišnoj cijeni zbog nedovoljno razvijenog tržišta ili zbog poremećaja na tržištu.

Banka je osigurala adekvatan sistem za upravljanje rizikom likvidnosti koji osigurava ispunjavanje kvantitativnih zahtjeva za potrebe izvještavanja Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine.

Izvjestavanje je definisano kroz sljedeće regulatorne izvještaje:

- Koeficijent pokrića likvidnosti (LCR),
- Izvještaj o ročnoj strukturi aktive i pasive do 30, 90 i 180 dana,
- Izvještaj o dnevnoj likvidnosti.

Pored propisanog regulatornog izvještavanja o likvidnosti, Banka je uspostavila sistem internog izvještavanja zasnovan na interno definisanim indikatorima za koje su definisani višestruki pragovi upozorenja i eskalacije. Generalno, Banka je uspostavila okvir praćenja indikatora likvidnosti na bazi sistema semafora (rano upozorenje, eskalacija, itd.). Navedeni indikatori likvidnosti kvantificiraju rizik likvidnosti, obuhvataju procjenu strukture bilansa, kao i projekciju budućih novčanih tokova u različitim stresnim uslovima i vremenskim intervalima.

Opći standardi kontrole i upravljanja rizikom likvidnosti (standardi, limiti i analize) su definisani, te se kontinuirano prate i unaprjeđuju u Banci.

Politike i procedure za upravljanje rizikom likvidnosti omogućavaju blagovremeno i sveobuhvatno identifikovanje rizika likvidnosti, analizu uzroka koji dovode do nastanka rizika, mjerenje, odnosno procjenu rizika, uključujući kvantitativne i kvalitativne metode na osnovu kojih Banka identifikuje promjene profila rizika, nastanak novih rizika, opis postupaka za praćenje, kontrolu i ublažavanje rizika i dr.

Politike, procedure i ostali interni akti za upravljanje rizikom likvidnosti su jasno definisani, dokumentovani i dostupni svim zaposlenicima Banke uključenim u proces preuzimanja i upravljanja rizicima.

Testiranje otpornosti na stres je sastavni dio procesa upravljanja rizikom likvidnosti Banke. Kratkoročni rizik insolventnosti se prati putem izračuna perioda opstanka (eng. Survival Period Analysis -SPA). SPA je ključni alat za mjerenje rizika insolventnosti u Banci i fokusira se na kratkoročni vremenski interval (do godine dana) koristeći dinamičku metodologiju testiranja otpornosti na stres. Navedeni indikator mjeri razdoblje za koje Banka može preživjeti tokom predefinisiranog scenarija krize likvidnosti.

Cilj testiranja rizika likvidnosti po pitanju otpornosti na stres je u svrhu mjerenja razine zaštitnog sloja likvidnosti Banke uz sistemski, idiosinkratski šok i kombinaciju istih prema sklonosti preuzimanju rizika. Banka provodi na redovnoj osnovi testiranje otpornosti na stres rizika likvidnosti.

Upravljanje makroekonomskim rizikom

Predstavlja rizik da će Banka pretrpjeti finansijske gubitke zbog različitih kretanja u cjelokupnom privrednom okruženju. Makroekonomski rizik proizlazi iz cjelokupnog makroekonomskog okruženja, a određen je postignutom razinom makroekonomske stabilnosti te dijelom ekonomskog ciklusa u kojem se privreda nalazi.

Makroekonomski rizik je manji ukoliko postoji:

- stabilnost i funkcionisanje državnih institucija,
- niski politički rizici, odnosno stabilno političko okruženje,
- stabilno kretanje glavnih makroekonomskih varijabli - solidne stope rasta uz zadržavanje interne i eksterne ravnoteže privrede.

Banka upravlja makroekonomskim rizikom prilagođavajući svoje djelovanje shodno makroekonomskim kretanjima i prognozama za buduće razdoblje, te na taj način se minimizira osjetljivost portfolija na makroekonomski rizik. Pri upravljanju makroekonomskim rizikom, Banka koristi i makroekonomske analize Grupnih organizacionih jedinica u čijoj su nadležnosti iste.

Upravljanje rizikom koncentracije

Rizik koncentracije predstavlja svaki pojedinačni rizik (nastao iz neravnomjerne distribucije kreditnog portfolija ili bilo kog poslovnog odnosa ili koncentracije poslovnih sektora ili geografskih

područja) koji može potencijalno izazvati gubitak koji zbog svoje veličine može ozbiljno ugroziti finansijsko stanje Banke, ili njenu sposobnost za odvijanje redovnih poslovnih aktivnosti.

Polazeći od propisanih regulatornih zahtjeva, u skladu sa Odlukom o upravljanju rizicima, Banka je uspostavila sistem za kontinuiranu analizu strukture, kvaliteta i trendova kreditnog portfolija, uključujući i rizike koji proizlaze iz koncentracija prisutnih u kreditnom portfoliju, a koja se odnose na pojedinačne dužnike, grupu povezanih lica, skup izloženosti koje povezuju zajednički faktori rizika (sektorska pripadnost, geografsko područje, isti ili slični povezani poslovi, primjena tehnika smanjenja kreditnog rizika, koncentracije na nivou cjelokupnog kreditnog portfolija), kao i metodologije za praćenje i umanjeње rizika, a što uključuje aktivno upravljanje diverzifikacijom kreditnog portfolija, određivanje limita koncentracije, tehnike smanjenja kreditnog rizika i dr.

Upravljanje koncentracijskim rizikom je postavljeno na adekvatan način kroz postavljene limite na nivou segmenta, proizvoda, djelatnosti i sl. Prate se sljedeći parametri: Segment portfolija (djelatnost, proizvod, top 20 klijenata najveće izloženosti) i kvalitet portfolija (rejting struktura, kolateralna pokrivenost, NPL i NPL pokrivenost, trošak rizika (RC) i dr.

Upravljanje reputacijskim rizikom

Reputacijski rizik je rizik da će publicitet u vezi transakcije, druge ugovorne strane ili poslovne prakse što uključuje klijenta negativno utjecati na povjerenje javnosti u Banku, s obzirom na njene sposobnosti, integritet i pouzdanost. Banka aktivno upravljanja navedenim rizikom i isti je uključen u proces redovne procjene materijalnosti rizika. Navedeni rizik se definiše u okviru kategorije nefinansijski rizici.

Upravljanje ostalim rizicima

U okviru kategorije ostalih rizika, Banka aktivno upravlja strateškim/poslovnim rizikom.

Rizik poslovanja je rizik od neočekivanih operativnih gubitaka (odnosno negativne zarade) zbog smanjenja poslovnih prihoda (ili povećanja troškova), koji se ne mogu kompenzirati smanjenjem troškova (ili povećanjem prihoda), respektivno. Sve fluktuacije prihoda i troškova koje se mogu pripisati poziciji koja nosi (tržišni rizik), kreditne gubitke (kreditni rizik) ili operativne događaje (operativni rizik) izričito su isključene iz ove definicije. Materijalizacija strateškog rizika kroz rizik poslovanja je sadržana u definiciji iznad.

Sljedeće vrste rizika su pokrivena unutar rizika poslovanja:

Rizik profitabilnosti je rizik koji nastaje zbog neodgovarajućeg sistema i raspodjele zarade ili nemogućnosti banke da osigura odgovarajući, stabilni i održivi nivo profitabilnosti.

Rizik prekomjerne poluge je rizik koji proizilazi iz ranjivosti banke zbog finansijske poluge ili potencijalne ili potencijalne finansijske poluge koji može dovesti do neželjenih izmjena njenog poslovnog plana, uključujući prisilnu prodaju imovine, što može rezultirati gubicima ili prilagodbom vrednovanja njene preostale imovine.

Rizik upravljanja je rizik gubitka do kojeg dolazi zato što banka zbog svoje veličine i/ili kompleksnosti poslovanja ima ograničen kapacitet za uspostavljanje sofisticiranih upravljačkih mehanizama, sistema i kontrola.

Strateški rizik je rizik gubitka do kojeg dolazi zbog nepostojanja dugoročne strategije razvoja banke, donošenja pogrešnih poslovnih odluka, neprilagođenosti promjenama u ekonomskom okruženju i sl.

Banka shodno definisanim standardima matične grupacije posmatra izloženost strateškom/ poslovnom riziku na nivou cjelokupne grupacije, kroz jedinstveni metodološki okvir, u okviru kojeg se relevantni procenjeni obim izloženosti strateškom riziku, alocira na pojedinačnu članicu grupacije shodno njenoj važnosti (učešću) u ukupnoj grupaciji. U sklopu izračuna kapaciteta za preuzimanje rizika (RCC), Banka uključuje i strateški/ poslovni rizik kao jedan od rizika koji ulazi u izračun ukupnih rizika i za koji se izdvaja ekonomski kapital.

Upravljanje rizikom kapitala

Rizik kapitala se odnosi na neodgovarajuću strukturu kapitala da podrži obim i prirodu poslovnih aktivnosti banke ili na poteškoće sa kojima se suočava banka prilikom pribavljanja novih izvora kapitala, posebno u slučajevima kada postoje hitne potrebe za povećanjem kapitala ili u nepovoljnim uslovima. Banka aktivno upravljanja navedenim rizikom i isti je uključen u proces redovne procjene materijalnosti rizika.

b) struktura, odnosno organizaciju funkcije upravljanja rizicima

U skladu sa odredbama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji poslova, funkcija upravljanja rizicima je organizovana u okviru dvije organizacione jedinice: Sektora upravljanja rizicima i Direkcija za sprječavanje pranja novca, operativne rizike i informacijsku sigurnost.

Uprava Banke i Nadzorni odbor su osigurali utvrđivanje i provođenje adekvatnih i sveobuhvatnih strategija i postupaka za integrisani okvir upravljanja rizicima

Nadzorni odbor je prvenstveno odgovoran za donošenje strateških smjernica za upravljanje rizicima, nadziranje provođenja istih i njihovu implementaciju u svim poslovnim procesima Banke koji su relevantni sa aspekta upravljanja rizicima. Ostala tijela i organizacione jedinice Banke su odgovorne za adekvatno, pravovremeno i tačno izvještavanje Nadzornog odbora o izloženosti svim značajnim tipovima rizika kojim je banka izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju.

Uprava Banke je ključno tijelo koje osigurava preduslove za efikasno provođenje definisanih strateških opredjeljenja i usklađenost poslovanja Banke sa definisanim standardima za upravljanje rizicima, a što svakako uključuje i mjere kojim se osigurava jasna podjela dužnosti i odgovornosti i jasne linije izvještavanja unutar sistema internog upravljanja Bankom, na osnovu kojih se postiže pouzdano, tačno i pravovremeno izvještavanje ključnih zainteresovanih strana (upravljačka tijela Banke, regulatnorni organi itd).

U procesu upravljanja rizicima Odbor za rizike pruža stručnu pomoć i daje savjete Nadzornom odboru i Upravi Banke u nadziranju, odnosno provođenju strategije preuzimanja rizika, pri čemu Nadzorni odbor i Uprava Banke, u skladu sa svojim zakonskim nadležnostima, zadržavaju sveukupnu odgovornost za rizike, preispituje usklađenost cijena proizvoda, odnosno usluga banke koje nude klijentima sa poslovnim modelom banke i strategijom preuzimanja i upravljanja rizicima, a u slučajevima da utvrde da te cijene ne odražavaju rizike na odgovarajući način u skladu sa

poslovnim modelom i strategijom preuzimanja rizika, predlažu plan za poboljšanje, ne dovodeći u pitanje zadatke Odbora za naknade, Odbor za rizike ispituje uzimaju li poticaji predviđeni politikom naknada u obzir rizik, kapital, likvidnost i vjerovatnost, te vremenski raspored zarada, a kako bi pomogao uspostavljanju dobrih politika i praksi naknada konzistentnih sa preuzetim rizicima banke, te izvještava Nadzorni odbor o provođenju Strategije za preuzimanje i upravljanje rizicima, adekvatnosti i načinu provođenja usvojenih politika i procedura za upravljanje rizicima, kao i adekvatnosti i pouzdanosti cjelokupnog sistema za upravljanje rizicima i razmatra adekvatnost Plana oporavka Banke.

U procesu upravljanja rizicima Odbor za reviziju između ostalog predlaže Nadzornom odboru plan rada Interne revizije, razmatra izvještaje Interne revizije i drugih kontrolnih funkcija, te daje mišljenje o ovim izvještajima, razmatra godišnje finansijske izvještaje i izvještaje o poslovanju Banke sa izvještajem društva za reviziju, analizira i nadzire primjenu i adekvatno provođenje usvojenih strategija i politika za upravljanje rizicima i provođenju sistema unutrašnjih kontrola, izvještava Nadzorni odbor o realizaciji preporuka i izvještava Nadzorni odbor o usklađenosti poslovanja Banke sa zakonom, drugim propisima i standardima poslovanja.

Funkcija upravljanja rizicima u Sparkasse Bank dd BiH je prevashodno sadržana unutar dvije organizacione jedinice Sektora upravljanja rizicima i Direkcije za sprečavanje pranja novca, operativne rizike i informacijsku sigurnost. Generalni pristup organizacije upravljanja rizicima je da se kontrola i upravljanje rizicima koji proističu direktno iz finansijske pozicije Banke (npr. kreditni, tržišni i rizik likvidnosti) vrši od strane Sektora upravljanja rizicima, dok se upravljanje i kontrola rizicima koji nisu direktno vezani za finansijsku poziciju već prevashodno proističu iz poslovnih aktivnosti i procesa (operativni rizik uključujući reputacijski, rizik eksternalizacije, informacijska sigurnost, rizik prevare, sistem internih kontrola, itd.) obavlja od strane Direkcije za sprečavanje pranja novca, operativne rizike i informacijsku sigurnost.

Unutar Sektora upravljanja rizicima su organizovani odjeli: Odjel strateškog upravljanja rizicima, Odjel za analizu i odobravanje kreditnih rizika, Odjel centralizovane naplate za fizička lica i Odjel za naplatu problematičnih i spornih potraživanja/Workout. Navedeni odjeli u okviru svog svakodnevnog rada obavljaju sljedeće ključne funkcije/procesi :

- kontrola i izvještavanje o kreditnom, tržišnim i riziku likvidnosti
- kontrola i praćenje izloženosti kreditnom riziku i osiguravanje sistema kojim se definiše adekvatan nivo rezervisanja za kreditni rizik
- uspostava i održavanje sistema kojim se osigurava adekvatna proces procjene i monitoringa kreditnog rizika prilikom odobrenja i trajanja kreditnih transakcija sa klijentima
- proces naplate problematičnih potraživanja od fizičkih i pravnih lica putem kojeg se omogućava adekvatna naplata onih potraživanja Banke koja su u kasnjenju

Direkcija za sprečavanje pranja novca, operativne rizike i informacijsku sigurnost je nadležna za upravljanje rizicima koji prevashodno proističu iz poslovnih aktivnosti i procesa (operativni, reputacijski, rizik eksternalizacije, rizik informacijske sigurnosti, itd.). Nadležnosti Direkcije za sprečavanje pranja novca, operativne rizike i informacijsku sigurnost kao kontrolne funkcije su definisane u skladu sa Zakonom o bankama FBiH kroz interni dokument Banke.

c) obuhvatnost i karakteristike sistema izvještavanja o rizicima, kao i načina mjerenja rizika

Integralni dio okvira upravljanja rizicima unutar Banke je procjena materijalnosti svih rizika kojima je Banka izložena u svom svakodnevnom poslovanju. Internim aktima Banke je propisana obaveza provođenja procjene materijalnosti rizika na godišnjem nivou. . Na osnovu procjene materijalnosti rizika Banka definiše i svoj risk apetit i to prije svega kroz strateške limite koji se uključuju u takozvanu izjavu o preuzimanju rizika tzv. RAS. Pored toga navedena procjena materijalnosti rizika gradi bazu za određivanje materijalnih rizika koji će biti uključeni u izračun kapaciteta za snošenje rizika koji se definiše na način da se kvantificira risk apetit Banke kroz izračun internih kapitalnih zahtjeva za pokriće svih značajnih rizika kojima je Banka izložena a koji se nisu mitigirali kroz sistem definisanja limita i njihovog redovnog praćenja.

Važan aspekt upravljanja rizicima je i njihovo redovno praćenje i izvještavanje relevantnih tijela i organizacionih jedinica Banke o izloženosti pojedinim vrstama rizika. Sa aspekta izvještavanja ključna tijela Banke su Uprava i Nadzorni odbor Banke za koje je uspostavljen poseban proces izvještavanja od strane više organizacionih jedinica. Kroz navedeni proces Nadzorni odbor Banke se na minimalno kvartalnoj osnovi izvještava o svim važnim rizicima dok je u slučaju Uprave učestalost izvještavanja veća (minimalno mjesečno) a po potrebi i češće.

Shodno navedenom ključni izvještaji koji se dostavljaju Upravi i/ ili Nadzornom odboru ispred Sektora upravljanja rizicima su sljedeći:

Godišnji izvještaji:

- Izvještaj o analizi rizika koncentracije,
- Izvještaj o procjeni materijalnosti značajnih rizika,
- Izvještaj o provedenim testiranjima otpornosti na stres (kreditni stres test, FX stres test, sveobuhvatni stres test, obrnuti stres test i stres test rizika koncentracije),
- Strategija o sklonosti preuzimanju rizika (RAS) koji sadrži najvažnije pokazatelje rizika i omjere zajedno sa izraženim nivoima tolerancije,
- Izvještaj o FX Strategiji

Kvartalni izvještaji:

- Izvještaj o kreditnom riziku.
- Izvještaj o kolateralnoj pokrivenosti
- Izvještaj o operativnom riziku.
- Izvještaj o tržišnim rizicima
- Izvještaj o riziku likvidnosti.
- Izračun kapaciteta za snošenje rizika (Risk Bearing Capacity Calculation - RCC).
- Risk Management Cockpit (RAS).
- Izvještaj o statusu sigurnosti informacionog sistema.
- Izvještaj o limitima kreditiranja (OLL).

Mjesečni izvještaj:

- Izvještaj Risk Management Report (RMR)

Pored navedenog u skladu sa javno objavljenim odlukama nadležnog regulatornog tijela, a prije svega Odluke o izvještajima koje banka dostavlja Agenciji za bankarstvo FBiH, Banka na redovnoj osnovi, (mjesečno, kvartalno i godišnje) vrši pripremu i dostavu svih potrebnih regulatornih izvještaja.

d) tehnike ublažavanja rizika, kao i načine koje banka koristi za osiguravanje i praćenje efikasnosti u ublažavanju rizika

Banka u svom poslovanju koristi svaku od standardnih tehnika umanjenja rizika (limitiranje, transfer, mitigacija, izbjegavanje, prihvatanje) na način da iste integrira u proces upravljanja rizicima koji se zasniva na sljedećim generalnim postulatima:

- analiza i procjena materijalnosti rizika predstavlja polaznu osnovu za identifikaciju značajnosti rizika kojima je banka izložena
- testiranje otpornosti na stres ima za cilj da procjeni sposobnost banke da održi svoje poslovanje i aktivnosti na prihvatljivom nivou tokom kritičnih situacija u okruženju ili u slučaju događaja koji imaju idiosinkratičan karakter
- analiza koncentracije je prevashodno namijenjena za identifikaciju kritičnih koncentracija za različite tipove rizika a koji zbog značajnosti koncentracije mogu da imaju posebno značajan uticaj na banku
- izjava o preuzimanju rizika (RAS) predstavlja stratešku izjavu koja izražava maksimalnu razinu rizika (risk apetit) koju je Banka spremna prihvatiti kako bi ostvarila svoje poslovne ciljeve, te predstavlja polaznu tačku za implementaciju okvira limita rizika i ključna je komponenta ICAAP-a.
- kvalitativni (limiti) i kvantitativni elementi (kapital) se koriste kao osnovne poluge putem kojih Banka prati, upravlja i izvještava o izloženosti određenim rizicima, odnosno, koji se koriste kao mjera zaštite Banke (kapital) od onih rizika koje Banka kroz tehnike umanjenja rizika nije uspjela u dovoljnoj mjeri limitira, izbjegne, transferira i umanjiti.

Izjava o sklonosti preuzimanju rizika (eng. Risk Appetite Statement – RAS) je definisana i izvršava se unutar jasno definisane upravljačke strukture Banke. RAS predstavlja stratešku izjavu koja izražava maksimalnu razinu rizika koju je Banka spremna prihvatiti kako bi ostvarila svoje poslovne ciljeve, te predstavlja polaznu tačku za implementaciju okvira limita rizika i ključna je komponenta ICAAP-a.

Ključni ciljevi RAS-a su:

- Osigurati da Banka ima dovoljno sredstava za podršku poslovanju u bilo kojem trenutku u vremenu i da apsorbira stresne događaje na tržištu,
- Postaviti krajnje granice za postavljanje ciljeva povrata rizika,
- Definirati razine na kojima se pokreću detaljne analize, eskalacije i strategije ublažavanja,
- Osigurati osnove za trajno praćenje kroz izvještaje o rizicima koji se redovno razmatraju od strane Uprave i Nadzornog odbora,
- Čini ključni doprinos u godišnjem procesu strateškog planiranja,
- Očuvanje i promicanje tržišne percepcije finansijske snage Banke,

- Predstaviti ključni faktor za program naknada na nivou Banke jer određivanje godišnje baze za bonuse zahtjeva relevantnu osnovnu metriku unutar RAS-a.

Kada profil rizika prelazi RAS-om definisane limite dolazi do kršenja. Kontinuirano praćenje izloženosti riziku osigurava rano upozoravanje i ublažavanje okolnosti koje mogu dovesti do toga da Banka premaši svoju sklonost preuzimanju rizika.

e) o adekvatnosti uspostavljenog sistema upravljanja rizicima banke u odnosu na njen rizični profil i poslovnu politiku i strategiju

Putem koncepta Izjave o sklonosti preuzimanja rizika (RAS) koji služi za definisanje nivoa rizika, kojeg je Banka voljna preuzeti, Banka definiše strateške ciljeve u pogledu sveobuhvatnog upravljanja rizicima, sa strateške tačke gledišta. Pravila koja se tiču usvajanja RAS-a su:

- RAS treba biti definisan kroz kvantitativne i kvalitativne mjere,
- treba biti izražen na srednjoročnoj osnovi,
- treba se revidirati jednom godišnje i prilagoditi ako je potrebno,
- u slučaju značajnih promjena u ekonomskom okruženju Banke ili pojedinih uslova poslovanja, treba se vršiti ad-hoc pregled, treba biti odobren/ primljen na znanje od strane Uprave Banke i Nadzornog odbora Banke.

S obzirom na to da RAS čini osnovu za poslovanje Banke, mora se odraziti u poslovnim odlukama Banke, Budžetu, te strateškim i operativnim planovima. Banka ima uspostavljen jasan proces (npr. praćenje, izvještavanje, eskalacije) za poštivanje RAS-a i provodi redovno izvještavanje o kretanjima RAS indikatora na kvartalnoj osnovi, a po potrebi i češće. Ažuriranje RAS pokazatelja se radi godišnje, što je u skladu sa strateškim usmjerenjem Banke da nastavi sa primjenom koncepta sveobuhvatnog upravljanja rizicima.

f) sažet opis povezanosti rizičnog profila banke sa njenom poslovnom strategijom, kao i sažeti prikaz ključnih pokazatelja poslovanja banke u vezi sa upravljanjem rizicima i njihovih vrijednosti, na osnovu kojih se može ocijeniti upravljanje rizicima banke, kao i način na koji je tolerancija prema rizicima uključena u sistem upravljanja rizicima

U skladu sa strategijom preuzimanja i upravljanja rizicima, a uvažavajući poslovnu strategiju i poslovne ciljeve, Banka definiše Izjavu o sklonosti preuzimanja rizika (RAS). Izjava o sklonosti preuzimanja rizika je nivo rizika kojeg Banka smatra prihvatljivim za preuzimanje u ostvarenju poslovne strategije i ciljeva u postojećem poslovnom okruženju. Sklonost preuzimanju rizika obuhvata određivanje namjere za preuzimanje rizika, kao i određivanje tolerancije prema riziku u smislu određivanja nivoa rizika koje Banka smatra prihvatljivim. Utvrđivanje sklonosti preuzimanja rizika proizilazi iz prirode poslovanja Banke, ključnih poslovnih procesa/ aktivnosti, preovladavajućih i projiciranih ekonomskih i tržišnih uslova, njihovog uticaja na ključne procese/ aktivnosti Banke, zatim iz strukture pozicija u okviru knjige pozicija kojima se ne trguje, raspoloživosti informatičke podrške i automatizacije ključnih poslovnih procesa i sl. Banka je na

izvještajni datum bila u okviru svog planiranog risk apetita po svim ključnim vrstama rizika kojima je izložena. U osnovi Banka na strateškom nivou prati svoju izloženost rizicima u odnosu na risk apetit preko tzv. RAS izjave (eng. Risk Appetite Statement) koja sadrži veći broj interno definisanih ključnih indikatora rizika a koji su dati u nastavku.

U nastavku se nalazi pregled ključnih indikatora rizika na 31.12.2018.

Pregled ključnih indikatora	Vrsta limita	Ostvareno 31.12.2018.
Kapital		
Stopa finansijske poluge	Regulatorni	10.79%
CET 1 Ratio	Regulatorni	16,48%
Tier 1 Ratio	Regulatorni	16,48%
Ekonomska adekvatnost kapitala (ECA)	Interni	73.47%
Omjer solventnosti	Regulatorni	16,48%
Kreditni rizik		
NPL ratio pokrića	Interni	103.40%
Ukupan NPL ratio pokrića	Interni	126.96%
NPL ratio	Interni	7.84%
Kolateralno pokriće (LTC)	Interni	34,09%
P&L trošak rizika kao % forecastiranog LtC-a	Interni	0.39%
Novi FX-Vol. u ukupno SME:	Interni	24.66%
Novi FX-Vol. u ukupno Micro:	Interni	4.33%
Novi FX-Vol. u ukupno Stanovništvo (neosigurani):	Interni	0.06%
Novi FX-Vol. u ukupno Stanovništvo (osigurani):	Interni	0.45%
Ukupna izloženost prema vladinim institucijama (u 000 EUR)	Interni	40.67%
Top 10 klijenata kao % od ukupne izloženosti	Interni	9.15%
Tržišni rizik		
Duration of Equity (Tržišna vrijednost kapitala)	Interni	8.02%
Dionice u Nostro portfoliju	Interni	0.18%
FX otvorena pozicija	Regulatorni	-9.35%
FX Risk - VaR (u 000 KM)	Interni	2.97%
Nostro kao % bilansa stanja	Interni	8.45%
Promjena ekonomske vrijednosti u odnosu na regulatorni kapital	Regulatorni	9.02%
Rizik likvidnosti		
Likvidnost 1-30 dana	Regulatorni	88.50%
Likvidnost 1-90 dana	Regulatorni	85.80%
Likvidnost 1-180 dana	Regulatorni	93.70%
LtD neto omjer	Interni	92.01%
LCR - Grupni pristup	Interni	344.71%
LCR - Regulatorni pristup	Regulatorni	196.61%
Distance to insolvency (u 000 km)	Interni	129.14%
NSFR	Interni	133.18%
SPA- najgori scenario	Interni	11.37%
AER Asset Encumbrance Ratio	Interni	0.00%
Investicijski rang u nostro portfoliju	Interni	34.59%
Top 15 Depozitara (bez Stmk.Sp.)	Interni	24.57%
Zarada		
Risk omjer prihoda	Interni	8.89%

Banka za sve interne indikatore održava ažurnu evidenciju definicija i načina izračuna istih u okviru jedinstvenog internog akta pod nazivom Odgovornost za izvještavanje RAS indikatora, dok se definicije i pristup izračuna regulatornih indikatora zasnivaju na javno objavljenim odlukama i smjernicama nadležnog regulatornog tijela.

Uspostavljen je jasan proces za usklađenost sa ključnim RAS indikatorima npr. praćenje, izvještavanje, eskalacija. To uključuje jasne nivoe okidača i RAG (Crveno, Žuto, Zeleno) smjernice utvrđene za svaku osnovnu metriku rizika, što omogućava automatsku eskalaciju određenom nivou upravljanja i pravovremeno djelovanje po pitanju nepovoljnih kretanja.

Sistem praćenja limita (RAG)	
	Zona u kojoj nije potrebno djelovati.
	U ovoj zoni je potrebno preduzeti aktivnosti praćenja i eventualne korektivne mjere u cilju povratka u zelenu zonu. Ova zona predstavlja zonu ranog upozorenja.
	U ovoj zoni je potrebno aktivno djelovati i preduzimati hitne aktivnosti u cilju izlaska iz crvene zone.

g) opis načina na koji se osigurava informisanje organa upravljanja banke o rizicima

Nadležne organizacione jedinice Banke na redovnoj osnovi pripremaju i izvještavaju Upravu Banke i Nadzorni odbor o izjavi o preuzimanju rizika koja prikazuje glavne tipove rizika (kreditni rizik, tržišni rizik i rizik likvidnosti), kao i o adekvatnosti regulatornog i internog kapitala prema profilu rizičnosti Banke, te o iskorištenosti definisanih limita za ključne pokazatelje (omjere) i uticajima iz makroekonomskog okruženja u okviru kojeg Banka posluje.

Pored toga, sistem izvještavanja Banke o rizicima podrazumjeva i redovno informisanje nadležnih tijela i organizacionih jedinica Banke na detaljnijoj osnovi po svakom od relevantnih rizika kojima je Banka izložena. Nivo detaljnosti i frekvencija izvještavanja ovisi od značajnosti oblasti o kojoj se izvještava te je shodno navedenom Banka uspostavila unutardnevnu, sedmičnu, polumjesečnu, mjesečnu, kvartalnu, polugodišnju i godišnju frekvenciju redovnog izvještavanja.

Izvjestaj kontrolne funkcije, zavisno o poslovima kontrolne funkcije banke, sadrži sljedeći pregled:

- izvjestaj o ostvarivanju godišnjeg plana rada,
- pregled najvažnijih činjenica utvrđenih tokom obavljanja kontrola,
- nezakonitosti i nepravilnosti, te nedostatke i slabosti utvrđene tokom obavljanja kontrola,
- prijedloge, preporuke i rokove za otklanjanje utvrđenih nezakonitosti, nepravilnosti, nedostataka i slabosti,
- ocjenu adekvatnosti i efikasnosti sistema unutrašnjih kontrola,
- ocjenu adekvatnosti i efikasnosti upravljanja rizicima, uključujući i informacije o izloženosti rizicima,
- provjeru usklađenosti novih proizvoda i novih postupaka sa propisima, internim aktima, standardima i kodeksima, te procjenu njihovog utjecaja na izlaganje banke potencijalnim rizicima,
- ocjenu usklađenosti banke sa propisima, internim aktima, standardima i kodeksima i
- izvjestaj o statusu izvršenja prijedloga i preporuka za otklanjanje nezakonitosti, nepravilnosti, nedostataka i slabosti utvrđenih tokom obavljanja ranijih kontrola.

Redovni izvještaji kontrolne funkcije rizika se sastavljaju na kvartalnoj, polugodišnjoj i godišnjoj osnovi, a po potrebi i ad-hoc. Izvjestaj se podnosi Odboru za reviziju i Nadzornom odboru uz informisanje Uprave Banke. Nadzorni odbor usvaja izvještaje, a na prijedlog Uprave Banke i na prijedlog/ mišljenje Odbora za reviziju.

4. KAPITAL I ADEKVATNOST REGULATORNOG KAPITALA

a) iznos kapitala, redovnog osnovnog kapitala, dodatnog osnovnog kapitala i dopunskog kapitala banke, sa pregledom pojedinačnih elemenata kapitala, uključujući i regulatorna usklađenja

Iznos regulatornog kapitala na dan 31.12.2018. iznosio je 169.726 hiljada KM. Pregled pojedinačnih elemenata kapitala, uključujući i regulatorna usklađenja prikazan je u obrascima KA1, KA2 i KA3 na dan 31.12.2018.

KAPITAL	Iznos
REGULATORNI KAPITAL	169,726
OSNOVNI KAPITAL	169,726
REDOVNI OSNOVNI KAPITAL	169,726
Instrumenti kapitala koji se priznaju kao redovni osnovni kapital	89,473
Zadržana dobit	40,356
Akumulirana ostala sveobuhvatna dobit	1,364
Ostale rezerve	45,205
(-) Ostala nematerijalna imovina	-3,745
(-) Odgođena poreska imovina koja se može odbiti i koja ovisi o budućoj profitabilnosti i proizilazi iz privremenih razlika	-1,244
(-) Instrumenti redovnog osnovnog kapitala subjekata finansijskog sektora ako banka ima značajno ulaganje	-607
Elementi ili odbici od redovnog kapitala – ostalo	-1,076
DODATNI OSNOVNI KAPITAL	0
Instrumenti kapitala koji se priznaju kao dodatni osnovni kapital	0
(-) Vlastiti instrumenti dodatnog osnovnog kapitala	0
DOPUNSKI KAPITAL	0
Instrumenti kapitala i subordinisani dugovi koji se priznaju kao dopunski kapital	9,779
Opšti ispravci vrijednosti za kreditni rizik u skladu sa standardiziranim pristupom	11,111
Elementi ili odbici od dopunskog kapitala - ostalo	-20,890

b) opis osnovnih karakteristika finansijskih instrumenata koji su uključeni u obračun regulatornog kapitala

Obrazac glavnih karakteristika instrumenata kapitala		
1.	Emitent	Sparkasse Bank dd BiH
1.1.	Jedinstvena oznaka	BAABSBRK2006
Tretman u skladu s propisima		
2.	Priznat na pojedinačnoj / konsolidovanoj osnovi	na pojedinačnoj osnovi
3.	Vrsta instrumenta	redovne dionice i subordinisani dug izdat u vidu finansijskog instrumenta
4.	Iznos koji se priznaje za potrebe izračunavanja regulatornog kapitala u hiljadama KM, sa stanjem na dan posljednjeg izvještavanja.	99.252
4.1.	Instrumenti kapitala koji se priznaju u osnovni kapital	89.473
4.1.1.	Redovne dionice u novcu	85.754
4.1.2.	Redovne dionice u stvarima	157
4.1.3.	Redovne dionice u pravima	562

4.1.4.	Dionička premija - ažio	3.000
4.2.	Instrumenti kapitala koji se priznaju u dopunski kapital	9.779
4.2.1.	Subordinisani dug izdat u vidu finansijskog instrumenta	9.779
5.	Nominalni iznos instrumenta	100
5.1.	Emisiona cijena	NP
5.2.	Otkupna cijena	NP
6.	Računovodstvena klasifikacija	Dionički kapital
7.	Datum izdavanja instrumenta	25.06.2002.
8.	Instrument sa datumom dospjeća ili instrument bez datuma dospjeća	Bez datuma dospjeća
8.1.	Inicijalni datum dospjeća	Bez dospjeća
9.	Opcija kupovine od strane emitenta uz prethodno odobrenje nadležnog tijela	ne
9.1.	Prvi datum aktiviranja opcije kupovine, uslovni datum aktiviranja opcije kupovine i otkupna vrijednost	NP
Kuponi / dividende		
10.	Fiksna ili promjenjiva dividenda / kupon	promjenjiva
11.	Kuponska stopa i povezani indeksi	NP
12.	Postojanje mehanizma obaveznog otkazivanja dividende	ne
13.1.	Puno diskreciono pravo, djelomično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi sa vremenom isplate dividendi / kupona	Puno diskreciono pravo
13.2.	Puno diskreciono pravo, djelomično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi sa iznosom dividendi / kupona	Puno diskreciono pravo
14.	Mogućnost povećanja prinosa ili drugih poticaja za otkup	ne
15.	Nekumulativne ili kumulativne dividende / kuponi	Nekumulativni
16.	Konvertibilan ili nekonvertibilan instrument	Nekonvertibilni
17.	Ako je konvertibilan, uslovi pod kojim se može doći do konverzije	NP
18.	Ako je konvertibilan, djelomično ili u cjelosti	NP
19.	Ako je konvertibilan, stopa konverzije	NP
20.	Ako je konvertibilan, obavezna ili dobrovoljna konverzija	NP
21.	Ako je konvertibilan, instrument u koji se konvertuje	NP
22.	Ako je konvertibilan, emitent instrumenta u koji se konvertuje	NP
23.	Mogućnost smanjenja vrijednosti	da
24.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, uslovi pod kojima može doći do smanjenja vrijednosti	Skupština Banke donosi odluku u skladu sa Zakonom
25.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, djelomično ili u cjelosti	djelomično
26.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, trajno ili privremeno	trajno
27.	Ako je smanjenje vrijednosti privremeno, uslovi ponovnog priznanja	NP
28.	Vrsta instrumenta koji će se u slučaju likvidacije ili stečaja isplatiti neposredno prije navedenog instrumenta	NP
29.	Neusklađene karakteristike konvertovanih instrumenata	ne
30.	Ako postoje, navesti neusklađene karakteristike	NP

Redovne dionice Sparkasse Bank dd BiH predstavljaju osnovni kapital Banke koji iznosi 86.473.300,00 KM. Ukupan broj dionica Banke je 864.733 od čega je 857.542 u novcu, 1.571 u stvarima i 5.620 u pravima. Nominalna vrijednost dionice je 100,00 KM. Vlasnik svih dionica Sparkasse Bank dd BiH je Steiermarkische Bank und Sparkassen AG. Svako povećanje ili smanjenje osnovnog kapitala Banke vrši se na osnovu odluke Skupštine Banke.

c) opis usklađenja obračuna regulatornog kapitala u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banaka

Regulatorni kapital banke umanjen je za iznos nematerijalne imovine umanjen za iznos povezane odgođene porezne obaveze koji bi prestao postojati kad bi se nematerijalna imovina umanjila ili prestala priznavati u skladu s primjenjivim računovodstvenim okvirom. U iznos nematerijalne imovine na 31.12.2018. godine ulazi ulaganje u software i licence.

Iznos odgođene porezne imovine koja ovisi o budućoj profitabilnosti izračunava se bez njegovog umanjenja za iznos povezanih odgođenih poreznih obaveza banke. Odgođena porezna imovina obračunava se na nepriznate troškove rezervisanja a to su: rezervisanja za neiskorištene dane godišnjih odmora, bonuse, otpremnine, pasivne sudske troškove, operativne rizike, komisione poslove, ispravku vrijednosti na dobru aktivu i sl.

Od regulatornog kapitala Banka umanjuje i značajno ulaganje u Sparkasse Leasing doo Sarajevo obzirom da banka posjeduje više od 10% instrumenata redovnog osnovnog kapitala koje je ovaj subjekt izdao.

Dopunski kapital Banke umanjen je za iznos nedostajućih rezervi tj. razliku između izračuna rezervi po IFRS9 standardu i regulatornih rezervi koje propisuje regulator. Razlika je izračunata po svakom pojedinačnom ugovoru.

Regulatorni kapital umanjen je za slijedeće stavke:

1. bruto izloženost ostale nematerijalne imovine 3.745 hiljada KM;
2. odgođena porezna imovina koja se može odbiti i koja ne ovisi o budućoj profitabilnosti i prizilazi iz privremenih razlika 1.244 hiljada KM;
3. instrumenti redovnog osnovnog kapitala subjekata finansijskog sektora ako banka ima značajno ulaganje 607 hiljada KM;
4. elementi ili odbici od redovnog osnovnog kapitala – ostalo (prenos sa dopunskog kapitala) 1.076 hiljada KM;
5. elementi i odbici od dopunskog kapitala – ostalo (nedostajuće rezerve) 20.890 hiljada KM

Podaci, odnosno informacije koje se odnose na kapitalne zahtjeve i adekvatnost regulatornog kapitala su:

a) iznos kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik (standardizovani pristup), uključujući i rizik namirenja za svaku klasu izloženosti

Ukupan iznos izloženosti kreditnom riziku na dan 31.12.2018. iznosio je 888.870 hiljada KM a kapitalni zahtjevi za kreditni rizik iznosi 106.664 hiljada KM. Banka koristi standardizirani pristup za izračun kreditnog rizika.

Kreditni rizik – standardizirani pristup 31.12.2018	Iznos rizika	Kapitalni zahtjevi
Iznosi izloženosti ponderisani rizikom za kreditni rizik – standardizovani pristup	888,870	106,664
Centralne vlade i centralne banke	1,866	224
Regionalne vlade i lokalne vlasti	10,252	1,230
Subjekti javnog sektora	610	73
Institucije	14,965	1,796
Privredna društva	295,289	35,435
Stanovništvo	332,019	39,842
Osigurane nekretninama	188,902	22,668
Izloženosti sa statusom neizmirenja obveza	5,296	636
Vlasnička ulaganja	109	13
Ostale izloženosti	39,562	4,747

Vezano za rizik namirenja Bankanije izložena navedenom riziku i ima jasno definisane procedure trgovanja i uspostavljen sistem internih kontrola u aktivnostima trgovanja, kojim se ograničava izloženost Banke riziku namirenja u materijalno značajnom iznosu.

b) iznos pojedinačnih kapitalnih zahtjeva za tržišne rizike (standardizovni pristup)

Ukupan iznos izloženosti tržišnom riziku na dan 31.12.2018. iznosio je 25.686 hiljada KM a kapitalni zahtjevi za tržišni rizik iznosi 2.055 hiljada KM. Banka koristi standardizirani pristup za izračun tržišnog rizika.

Tržišni rizik – standardizirani pristup 31.12.2018	Iznos rizika	Kapitalni zahtjevi
Ukupan iznos izloženosti riziku za tržišni rizik – standardizovani pristup	25,686	2,055
Valutna pozicija	25,686	2,055

Obzirom na prirodu poslova koje Banka obavlja, sa aspekta lokalne regulative, Banka je izložena isključivo valutnom riziku, te nema izloženosti prema drugim vrstama tržišnih rizika. Također Banka ne posjeduje knjigu trgovanja.

c) iznos kapitalnog zahtjeva za operativni rizik i vrstu pristupa primijenjenog za računanje ovog zahtjeva (pristup osnovnog pokazatelja ili standardizovani pristup)

Ukupan iznos izloženosti operativnom riziku na dan 31.12.2018. iznosio je 115.575 hiljada KM a kapitalni zahtjevi za operativni rizik iznosi 9.246 hiljada KM. Banka koristi pristup osnovnog pokazatelja za izračun operativnih rizika.

OPERATIVNI RIZICI – JEDNOSTAVNI PRISTUP	Iznos rizika	Kapitalni zahtjevi
1. BANKARSKE AKTIVNOSTI KOJE PODLIJEŽU JEDNOSTAVNOM PRISTUPU	9,246	115,575

d) dodatni kapitalni zahtjevi za velike izloženosti iz knjige trgovanja

Banka ne izdvaja dodatni kapitalni zahtjev za velike izloženosti iz knjige trgovanja. Obzirom na prirodu poslovanja Banka nema uspostavljenju knjigu trgovanja.

e) stope kapitala (stopa redovnog osnovnog kapitala, stopa osnovnog kapitala i stopa regulatornog kapitala)

Stopa redovnog osnovnog kapitala na dan 31.12.2018. godine iznosi 16,48%.

STOPE KAPITALA	Iznos
Stopa redovnog osnovnog kapitala	16,48%
Višak (+)/ manjak (-) redovnog osnovnog kapitala	100,192
Stopa osnovnog kapitala	16,48%
Višak (+)/ manjak (-) osnovnog kapitala	77,014
Stopa regulatornog kapitala	16,48%
Višak (+)/ manjak (-) regulatornog kapitala	46,110
Stopa redovnog osnovnog kapitala uključujući usklađenja iz Stuba 2	7,55%
Ciljana stopa redovnog osnovnog kapitala zbog usklađenja iz Stuba 2	
Stopa osnovnog kapitala uključujući usklađenja iz Stuba 2	10,07%
Ciljana stopa osnovnog kapitala zbog usklađenja iz Stuba 2	
Stopa regulatornog kapitala uključujući usklađenja iz Stuba 2	13,43%
Ciljana stopa regulatornog kapitala zbog usklađenja iz Stuba 2	

Podaci i informacije koji se odnose na izloženost banke kreditnom riziku, uključujući tehnike smanjenja kreditnog rizika i informacije o vanjskim institucijama za procjenu kreditnog rizika - ECAI ili agencijama za kreditiranje izvoza - ECA:

a) definicije pojmova izloženosti u statusu neizmirenja obaveza, i izloženosti u kašnjenju (past due), za računovodstvene potrebe

Smatra se da je status neizmirenja obaveza pojedinog dužnika nastao kada je ispunjen jedan od sljedećih uslova ili oba sljedeća uslova:

- banka smatra vjerovatnim da dužnik neće u cijelosti podmiriti svoje obaveze prema banci, njenom matičnom društvu ili bilo kojem od njenih zavisnih društava pravnog lica ne uzimajući u obzir mogućnost naplate iz kolaterala.
- dužnik više od 90 dana nije ispunio svoju dospjelu obavezu u materijalno značajnom iznosu u skladu Odlukom o izračunavanju kapitala banaka. U slučaju izloženosti.
- prema stanovništvu banka može primjenjivati definiciju nastanka statusa neizmirenja obaveza utvrđenu u tačkama 1a) i 2b) na nivou pojedinačne izloženosti, a ne u odnosu na ukupne izloženosti dužnika.

U slučaju kada je izloženost u kašnjenju više od 30 dana, a manje od 90 dana, izloženost se svrstava u Fazu 2.

b) opis pristupa i metoda koji se koriste za određivanje ispravki vrijednosti za kreditni rizik i rezervisanja po gubicima za vanbilansne stavke

Opšti principi umanjenja vrijednosti i rezerviranja su definisani kroz interne akte banke koje opisuje opće principe i standarde za procjenu značajnog povećanja kreditnog rizika (SICR), uključujući definisanje imovine umanjene kreditne vrijednosti i mjerenje rezervi za kreditne gubitke (CLA) unutar Banke i ostatka grupacije koji su definisani u skladu sa:

1. Međunarodnim standardom finansijskog izvještavanja 9 (MSFI 9) Finansijski instrumenti
2. EBA - Smjernicama za prakse kreditnih institucija za upravljanje kreditnim rizikom i računovodstvo očekivanih kreditnih gubitaka

Izračun umanjenja vrijednosti za kreditne gubitke obavlja se na mjesečnoj osnovi, na nivou izloženosti/ imovine, u lokalnoj valuti. Za izračunavanje rezervi za gubitke primjenjuje se model očekivanog kreditnog gubitka (ECL) koji se temelji na pristupu u tri faze koji vodi do 12-mjesečnog ECL ili doživotnog ECL-a.

Pristup na temelju faza (eng. stage) znači da ako finansijska imovina nije priznata kao kupljena ili nastala finansijska imovina umanjene vrijednosti (POCI), tj. finansijska imovina umanjene kreditne vrijednosti pri početnom priznavanju, onda ovisno o statusu umanjenja vrijednosti i procjeni povećanja kreditnog rizika, finansijska imovina se raspoređuje u jednu od sljedećih faza:

- **Faza 1 uključuje:**
 - a) Finansijsku imovinu pri početnom priznavanju, osim:
 - POCI imovine
 - Imovine čije je početno (bilansno) priznavanje potaknuto prvom upotrebom obavezujuće kreditne obaveze date drugoj ugovornoj strani za koju je došlo do značajnog pogoršanja kreditnog statusa od potpisivanja (početnog priznavanja) te kreditne obaveze, ali koja nije u defaultu u vrijeme takve prve upotrebe
 - b) Finansijska imovina koja ispunjava uslove niskog kreditnog rizika
 - c) Finansijska imovina bez značajnog povećanja kreditnog rizika od početnog priznavanja bez obzira na njenu kreditnu kvalitetu.

U fazi 1 rezerve za gubitke kreditnog rizika izračunavaju se kao 12-mjesečni očekivani kreditni gubitak.
- **Faza 2 uključuje** finansijsku imovinu sa značajnim povećanjem kreditnog rizika, ali ne i kreditno umanjenu na datum izvještavanja, uključujući početno priznatu imovinu opisanu pod 1) a) ii) iznad. U fazi 2 rezerve za gubitke kreditnog rizika izračunavaju se kao doživotni očekivani kreditni gubitak.
- **Faza 3 uključuje** finansijsku imovinu koja je kreditno umanjena na datum izvještavanja. U trećoj fazi rezerve za kreditni gubitak izračunavaju se kao doživotni očekivani kreditni gubitak. Umanjenje vrijednosti se definiše kao nastanak jednog ili više događaja koji imaju štetan utjecaj na procijenjene buduće novčane tokove finansijske imovine. Svi događaji koji su uključeni u definiciju umanjene kreditne vrijednosti razmatraju se u definiciji defaulta koja se koristi u Banci.

POCI imovina nije dio prijenosa u Fazama. Bez obzira na promjenu klijenta u kreditnom riziku nakon početnog priznavanja POCI imovine, POCI imovina podliježe očekivanim doživotnim kreditnim gubicima od početnog priznavanja do potpunog depriznavanja. Nadalje, očekivani doživotni kreditni gubici, koji se očekuju na datum početnog priznavanja POCI imovine, moraju se uzeti u obzir pri izračunu fer vrijednosti imovine na taj datum i ne priznaju se kao rezerve za kreditne gubitke (dok naknadne promjene u tim prvobitnim očekivanjima rezultiraju samo priznavanjem rezervi za kreditne gubitke samo ako rezultiraju nižim očekivanjima u odnosu na datum početka, dok se oni koji rezultiraju boljim očekivanjima u odnosu na datum početka priznavanja priznaju kao povećanje bruto knjigovodstvene vrijednosti POCI imovine). Zbog svih tih razloga, POCI se definiše kao "faza" sama po sebi, budući da se POCI imovina nikada nije u potpunosti ponašala ni kao imovina faze 3, niti kao imovina faze 2 ili 1, bez obzira na promjene u kreditnom riziku klijenta nakon početnog priznavanja.

U slučaju vanbilansnih stavki, prilikom izračuna 12-mjesečnog ili doživotnog kreditnog gubitka u obzir se uzima konzervativno postavljani faktor kreditne konverzije CCF od 100%.

c) ukupan iznos izloženosti banke nakon računovodstvenih umanjenja izuzimajući efekte tehnika smanjenja kreditnog rizika, kao i prosječni iznos izloženosti tokom perioda, po kategorijama izloženosti

Prikaz neto izloženosti nakon umanjenja za rezerve za kreditne gubitke ili ispravke vrijednosti za kreditni rizik, u zavisnosti šta je veće po pojedinačnoj partiji

Kategorija izloženosti	Izloženost na kraju 2018. godine	Prosječne neto izloženosti tokom 2018. godine
Izloženosti prema centralnim vladama i centralnim vladama	221.631	208.858
Izloženosti prema regionalnim vladama i lokalnim vlastima	71.479	70.886
Izloženosti prema subjektima javnog sektora	1.237	1.234
Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	-	-
Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	-	-
Izloženosti prema institucijama	76.385	91.002
Izloženosti prema privrednim društvima	607.389	604.975
Izloženosti prema stanovništvu	481.689	462.781
Izloženosti obezbijedene nekretninama	318.828	287.180
Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	5.243	6.258
Visokorizične izloženosti	-	-
Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	-	-
Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	-	-
Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicijskim fondovima	-	-
Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	109	334
Ostale stavke	120.317	106.465
UKUPNO	1.904.309	1.839.973

d) geografsku podjelu izloženosti po značajnijim područjima, prema kategorijama izloženosti uz detaljniju razradu po potrebi

Kategorija izloženosti	BiH	Zemlje EU	Zemlje van EU	Ukupno
Izloženosti prema centralnim vladama i centralnim vladama	170.166	51.465	-	221.631
Izloženosti prema regionalnim vladama i lokalnim vlastima	71.479	-	-	71.479
Izloženosti prema subjektima javnog sektora	1.237	-	-	1.237
Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	-	-	-	-
Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	-	-	-	-
Izloženosti prema institucijama	464	75.751	171	76.385
Izloženosti prema privrednim društvima	607.389	-	-	607.389
Izloženosti prema stanovništvu	481.689	-	-	481.689
Izloženosti obezbijedene nekretninama	318.828	-	-	318.828
Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	5.243	-	-	5.243
Visokorizične izloženosti	-	-	-	-
Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	-	-	-	-
Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	-	-	-	-
Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicijskim fondovima	-	-	-	-
Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	109	-	-	109
Ostale stavke	120.317	-	-	120.317
UKUPNO	1.776.923	127.216	171	1.904.309

e) podjelu izloženosti prema vrsti djelatnosti, prema kategorijama izloženosti, posebno izloženosti prema SME, uz detaljniju razradu prema potrebi
Prikaz neto izloženosti prema internoj podjeli grana djelatnosti

Interna segmentacija djelatnosti																		
Br	Kategorija izloženosti	Automobilska Industrija	Ciklični potrošački proizvodi	Finansijske institucije	Građevina i Građevinski materijali	Hoteli, igre na sreću i rekreacija	Javni sektor i CSBIH	Komunalije i obnovljivi izvori energije	Mašinerija i oprema	Nesiklični potrošački proizvodi	Nekretnine	Ostalo	Prirodni resursi I/III sirovine	Stanovništvo	Telekomunikacije i mediji, tehnologija	Transport	Zdravstvo i usluge	Total
1	Izloženosti prema centralnim vladama i centralnim vladama	-	-	-	-	-	221.631	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	221.631
2	Izloženosti prema regionalnim vladama i lokalnim vlastima	-	-	-	-	-	71.479	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	71.479
3	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1.237	1.237
4	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	Izloženosti prema institucijama	-	-	76.385	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	76.385
7	Izloženosti prema privrednim društvima	16.808	62.407	8.930	94.083	1.347	-	28.575	12.845	87.225	-	207.526	31.947	-	20.741	20.402	14.553	607.389
8	Izloženosti prema stanovništvu	5.576	26.696	13	37.981	4.384	9	2.489	7.053	11.191	2.606	-	8.264	346.140	5.000	16.724	7.564	481.689
8.1	Od čega SME	5.576	26.696	13	37.981	4.384	9	2.489	7.053	11.191	2.606	-	8.264	-	5.000	16.724	7.564	135.549
9	Izloženosti obezbijedene nekretninama	11.346	43.610	-	35.129	4.414	107	3.236	1.226	50.709	4.467	-	9.383	143.695	1.617	6.594	3.294	318.828
9.1	Od čega SME	1.754	8.421	-	14.393	1.922	-	264	629	4.256	4.190	-	2.596	-	1.617	3.505	1.496	45.043
10	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	25	621	-	478	157	-	148	11	268	0	106	173	3.154	1	62	41	5.243
10.1	Od čega SME	25	198	-	309	157	-	-	11	107	0	-	173	-	1	62	41	1.081
11	Visokorizične izloženosti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicijskim fondovima	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	-	-	109	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	109
16	Ostale stavke	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	120.317	-	-	-	-	-	120.317
UKUPNO		33.755	133.335	85.437	167.672	10.302	293.226	34.447	21.134	149.394	7.072	327.949	49.767	492.988	27.357	43.783	26.689	1.904.308

f) prema preostalom roku dospeljeća svih izloženosti, po kategorijama izloženosti, a ako je primjenjivo i detaljnije

Br.	Kategorija izloženosti	≤ 1 god	> 1 ≤ 5 god	> 5 god	Nije navedeno dospeljeće	Ukupno
1	Izloženosti prema centralnim vladama i centralnim vladama	170.166	0	51.465	0	221.631
2	Izloženosti prema regionalnim vladama i lokalnim vlastima	7.624	63.855		0	71.479
3	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	1.234	4	0	0	1.237
4	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	0	0	0	0	0
5	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	0	0	0	0	0
6	Izloženosti prema institucijama	76.385	0	0	0	76.385
7	Izloženosti prema privrednim društvima	389.369	129.837	88.183	0	607.389
8	Izloženosti prema stanovništvu	114.720	124.906	242.063	0	481.689
9	Izloženosti obezbijeđene nekretninama	63.833	75.577	179.419	0	318.828
10	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	1.096	1.998	2.150	0	5.243
11	Visokorizične izloženosti	0	0	0	0	0
12	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	0	0	0	0	0
13	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	0	0	0	0	0
14	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicijskim fondovima	0	0	0	0	0
15	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	0	0	0	109	109
16	Ostale stavke	0	0	0	120.317	120.317
UKUPNO		824.426	396.177	563.279	120.426	1.904.309

g) prema značajnoj privrednoj grani, iznos

1. izloženosti kod kojih su izvršene ispravke vrijednosti i iznos dospjelih nenaplaćenih potraživanja, odvojeno iskazani,
2. ispravke vrijednosti za kreditni rizik i rezervisanja po gubicima za vanbilansne stavke.

U skladu sa smjernicama matične bankarske grupacije, Sparkasse Bank dd BiH izloženost prati prema sljedećim djelatnostima:

Prikaz bruto izloženosti i ukupnih ispravki vrijednosti za kreditni rizik i rezervisanja prema IFRS9

Izloženost prema značajnim privrednim granama						
Br	Grana privrede	Bruto kreditna izloženost	Od čega dospjele obaveze	Ispravka vrijednosti Krediti	VB izloženost	Ispravka vrijednosti Vanbilans
1	Prirodni resursi i/ ili sirovine	42.594	2.265	2.795	10.478	111
2	Komunalije i obnovljivi izvori	28.015	712	1.341	8.085	86
3	Građevina i Građevinski materijali	101.156	11.707	12.295	81.333	1.335
4	Automobilska industrija	24.094	4.184	4.576	14.686	200
5	Ciklični potrošački proizvodi	118.793	12.763	15.963	32.108	553
6	Nesiklični potrošački proizvodi	131.535	6.683	9.112	28.593	329
7	Mašinerija i oprema	10.275	200	304	11.488	155
8	Transport	29.161	3.225	3.512	18.936	243
9	Telekomunikacije, medij, tehnologija, papir i pakovanje	16.259	625	934	12.459	115
10	Zdravstvo i usluge	18.723	716	1.067	9.419	157
11	Hoteli, igre na sreću i rekreacija	10.728	1.030	1.296	1.042	25
12	Nekretnine	6.859	1.603	1.846	2.320	149
13	Javni sektor i CBBiH	295.124	0	856	0	0
14	Finansijske institucije	79.711	317	2.147	6.704	146
15	Stanovništvo	513.244	25.478	29.531	24.551	331
16	Ostalo	124.784	417	393	0	0
17	Nerezični okvir	0	0	0	207.526	0
UKUPNO		1.551.052	71.922	87.969	469.727	3.935

h) prikaz promjena ispravki vrijednosti za kreditne rizike i rezervisanja po gubicima za vanbilansne stavke tokom izvještajnog perioda koji uključuje početno stanje, promjene u toku izvještajnog razdoblja i završno stanje

Rezervisanja po gubicima za vanbilansne stavke					
U '000 BAM	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Ukupno
Početno stanje na dan 1. januar 2018. godine	3124	397	21	0	3.542
Nove ispravke vrijednosti tokom perioda	2488	96	11	0	2.594
Iznos ukinutih ispravki vrijednosti	-1988	-204	-9	0	-2.201
Završno stanje na dan 31. decembar 2018. godine	3498	401	36	0	3.935

i) odvojeno iskazati specifične ispravke vrijednosti za kreditni rizik i naplatu potraživanja u statusu neizmirenja obaveza, koji su evidentirani kroz bilans uspjeha

Prikaz promjena ispravki vrijednosti za kreditne rizike					
U '000 BAM	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Ukupno
Početno stanje na dan 1. januar 2018. godine	10.791	6.731	60.285	11.440	89.246
Novo finansiranje	14.808	0	0	375	15.183
Imovina koja se prestala priznavati	-11.964	-1.928	-2.064	-2.533	-18.489
Prijenos iz Faze 1 u Fazu 2	-3.352	15.654	0	0	12.302
Prijenos iz Faze 1 u Fazu u 3	-40	0	176	0	136
Prijenos iz Faze 2 u Fazu 1	1.677	-8.827	0	0	-7.149
Prijenos iz Faze 2 u Fazu 3	0	-5.331	9.561	0	4.230
Prijenos iz Faze 3 u Fazu 2	0	289	-441	0	-152
Otpisani iznosi	0	0	-4.378	0	-4.378
Ostale promjene	-1.290	130	-3.995	-309	-5.464
Završno stanje na dan 31. decembar 2018. godine	10.630	6.718	59.145	8.973	85.466

j) za svaku od kategorija izloženosti:

1. naziv odabrane ECAI ili ECA, kao i razloge za svaku promjenu izbora istih

Banka je za upotrebu ECAI rejtinga za kategoriju izloženosti prema institucijama odlučila da koristi Moody's kao jedne od Institucija za eksternu kreditnu procjenu sa najvećih ugledom u svijetu. Banka za Izloženosti prema Centalnim vladama i Centralnim bankama koristi ECAI Moody's, S&P's i Fitch koju dobije od Erste Group Bank AG kroz izvještaj Sovereign and country risk rating.

2. kategorije izloženosti za koje se upotrebljava ECAI ili ECA

Za ostale kategorije izloženosti ne koriste se eksterni rejtinzi.

3. opis procedura koje se odnose na primjenu kreditnog rejtinga izdavaoca ili emitiranih finansijskih instrumenata izdavaoca na pojedine pozicije iz bankarske knjige

Banka je primjenu eksternih rejtinga obradila kroz lokalnu politiku Politiku izračuna kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik kroz poglavlje 5. Priznavanje kreditnih procjena ECAI-a.

4. raspoređivanje kreditnih rejtinga izabrane ECAI ili ECA u odgovarajuće stepene kreditnog kvaliteta

Raspoređivanje kreditnog rejtinga u stepene kredite kvalitete vrši se u skladu sa EBA (European Banking Authority) regulativom.

5. iznose izloženosti prije i poslije korištenja kreditne zaštite za svaki nivo kreditnog kvaliteta, uključujući i izloženosti koje predstavljaju regulatorna usklađenja kapitala

Rb.	Stepen kreditne kvalitete	Neto	Izloženost nakon primjene kreditne zaštite
1	Faza 1	1.520.505	1.503.859
2	Faza 2	50.502	49.661
3	Faza 3	4.583	4.494
4	POCI	767	762
5	Od čega POCI default	660	656
6	Ukupno default (3+POCI default)	5.243	5.150
7	Ostale stavke bez nivoa kreditnog kvaliteta i stavke usklađenja kapitala	327.952	345.533
	Total	1.904.309	1.904.309

Link: https://www.eba.europa.eu/documents/10180/16166/4+Ausust+2006_Mapping.pdf

Podaci, odnosno informacije koji se odnose na protuciklični zaštitni sloj kapitala:

a) geografsku raspodjelu izloženosti značajnih za izračunavanje protucikličnog zaštitnog sloja kapitala

U skladu sa Odlukom o izračunu kapitala banaka protuciklični zaštitni sloj kapitala nije propisan od strane FBA a u slučaju potrebe propisivanja, FBA će ga propisati posebnim aktom.

b) ukupan iznos protucikličnog zaštitnog sloja kapitala banke

Banka nema protuciklični zaštitni sloj kapitala

6. Stopa finansijske poluge izračunatu u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banaka:

Omjer finansijske poluge je omjer između osnovnog kapitala i mjere izloženosti prema Članom 37 Odluke o izračunavanju kapitala bnke. Mjera izloženosti predstavlja zbir neponderiranih bilansnih i vanbilansnih pozicija uzimajući u obzir vrejdnovanja i ispravke vrijednosti za kreditni rizik kako je definisano Odlukom.

Stopa finansijske poluge na dan 31.12.2018. iznosi 10,79%.

Izloženosti stope finansijske poluge	
Vrijednost izloženosti	
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije (CCF) 10% u skladu s članom 37. stav (8) tačka a) Odluke o izračunavanju kapitala banke	20,753
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije (CCF) 20% u skladu s članom 37. stav (8) tačka b) Odluke o izračunavanju kapitala banke	24,757
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije (CCF) 50% u skladu s članom 37. stav (8) tačka c) Odluke o izračunavanju kapitala banke	66,976
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije (CCF) 100% u skladu s članom 37. stav (8) tačka d) Odluke o izračunavanju kapitala banke	527
Ostala imovina	1,466,857
(-) Iznos odbitnih stavki aktive – osnovni kapital – u skladu sa članom 37. stav (3) Odluke o izračunavanju kapitala banke	-6,593
Izloženost stope finansijske poluge – u skladu sa članom 37. stav (4) Odluke o izračunavanju kapitala banke	1,573,277
Kapital	
Osnovni kapital – u skladu sa članom 37. stav (3) Odluke o izračunavanju kapitala banke	169,726
Stopa finansijske poluge	
Stopa finansijske poluge – u skladu sa članom 37. stav (2) Odluke o izračunavanju kapitala banke	10,79%

5. LIKVIDNOSNI ZAHTEJEVI

- a) minimalni kvalitativni i kvantitativni zahtjevi za upravljanje rizikom likvidnosti u skladu sa Odlukom o upravljanju rizikom likvidnosti banaka

Metodologija upravljanja rizikom likvidnosti definisana je internim aktima Banke i to:

Program upravljanja rizikom likvidnosti je krovni akt koji uspostavlja okvir upravljanja rizikom likvidnosti, te postavlja minimalne standarde za identifikaciju, mjerenje, praćenje, upravljanje i izvještavanje o riziku likvidnosti u Banci. Programom se definiše okvirna strategija i politike za upravljanje rizikom likvidnosti, poštujući odredbe Zakona o bankama i Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti FBA, kao i Pravilnik za upravljanje rizikom likvidnosti Grupe. Mjerenje likvidonosnog rizika (u obliku različitih indikatora/ koeficijenata) služi za utvrđivanje može li Banka "priuštiti" svoje stečene rizike kroz upoređivanje rezultata sa definisanim limitima za te koeficijente. Indikatori likvidnosti trebaju da kvantificiraju rizike likvidnosti, te da obuhvate procjenu strukture bilansa kao i projekciju budućih novčanih tokova u različitim stresnim uvjetima i vremenskim intervalima. Pretpostavke i parametri indikatora se revidiraju jednom godišnje.

Strategija likvidnosti Banke je interni akt koji opisuje toleranciju Banke na rizike iz oblasti likvidnosti, te konkretne mjere i akcije kako bi se tim rizikom adekvatno upravljalo. Strategija

likvidnosti je prilagođena rizičnom profilu Banke i odražava sve elemente koje zahtjevaju lokalna regulativa Banke i standardi Grupe, te čini integralni dio ukupne strategije Banke. Karakter rizika likvidnosti ne omogućava detaljno planiranje pojedinačnih pozicija, ali može jasno definirati apetit za rizik likvidnosti. Ključni indikatori likvidnosti, pored regulatornih pokazatelja, su definirani u Izjavi o preuzimanju rizika (RAS) i oni čine osnovu Strategije likvidnosti. Pored strateških smjernica koje RAS definira kao okvir i cilj djelovanja, Strategija sadrži niz taktičkih elemenata koji omogućavaju postizanje strateških ciljeva.

Banka osigurava usklađenost svoje likvidne imovine i svojih neto likvidnosnih odliva čime se osigurava sposobnost Banke da upotrebljava zaštitne slojeve likvidnosti za ispunjavanje likvidnosnih odliva tokom razdoblja stresa. Banka u potpunosti osigurava usklađenost, što je vidljivo kroz zadovoljavanje LCR pokazatelja, održavanjem istog iznad propisanog regulatornog nivoa.

Upravljanje rizikom likvidnosti podrazumjeva sposobnost Banke da potpuno i bez odlaganja izvršava sve preuzete obaveze na dan njihovog dospjeća, odnosno, upravljanje likvidnošću podrazumjeva upravljanje novčanim tokovima Banke, na način koji omogućava izvršenje finansijskih obaveza u roku dospjeća. Banka definiše rizik likvidnosti u skladu sa regulatornim propisima Agencije za bankarstvo FBiH i općim načelima Bazelskog komiteta za nadzor banaka (BCBS). Shodno tome, Banka definiše rizik likvidnosti kao (i) rizik likvidnosti finansiranja i (ii) tržišni rizik likvidnosti.

- Rizik likvidnosti finansiranja je rizik da Banka neće biti u mogućnosti ispuniti očekivane i neočekivane trenutne i buduće novčane tokove, bez da utiče ili na dnevno poslovanje, ili finansijsko stanje Banke. Ova vrsta likvidnosnog rizika je nadalje podjeljena na rizik insolventnosti i strukturni rizik likvidnosti. Prvi je kratkoročni rizik da sadašnja ili buduća plaćanja obaveza neće biti ispunjena u potpunosti i na vrijeme, dok je strukturni rizik likvidnosti dugoročni rizik gubitka zbog promjene troška vlastitog refinansiranja Grupe ili kamatne marže.
- Tržišni rizik likvidnosti je rizik da Banka neće moći lako utržiti ili zatvoriti poziciju po tržišnoj cijeni zbog nedovoljno razvijenog tržišta ili poremećaja na tržištu.

Likvidnost Banke je osnovna pretpostavka njene održivosti i opstanka na finansijskom tržištu. Tri su osnovna načela koja je Banka implementirala u okviru upravljanja rizikom likvidnosti:

- konzervativnost: mjerenje se uvijek treba temeljiti na konzervativnim procjenama i pretpostavkama.
- granularnost: u specifikaciji bilo koje mjere likvidnosti rizika Banka treba nastojati definirati dovoljno granularne podatke za izračun. Banka treba osigurati da svi inputi budu dovoljni u pogledu mjerenja rizika likvidnosti kako bi se omogućila adekvatna analiza rezultata i pravovremeno reagiralo na ključne rizike.
- pravovremenost: Banka treba definisati ulazne podatke i frekvenciju izvještavanja ,kako bi mogla pravovremeno reagirati u slučaju pogoršanja mjera likvidnosnog rizika.

Strategija upravljanja rizikom likvidnosti Banke temelji se prije svega na zakonskoj regulativi u BiH, na internim aktima Banke, te na definisanoj toleranciji rizika. Tolerancija rizika se definise kroz godišnju Izjavu o risk apetitima (RAS) gdje su, između ostalog, definirani ključni indikatori likvidnosti te njihovi limiti.

Struktura i organizacija funkcija za upravljanje rizikom likvidnosti

Uprava Banke i Nadzorni odbor su odgovorni za uspostavljanje primjerene strategije likvidnosti, te politika, procedura, postupaka i sistema za upravljanje rizikom likvidnosti, u skladu sa odobrenom tolerancijom na rizik, kako bi osigurali da Banka održava dovoljnu likvidnost da ispuni svoje obveze u svakom trenutku.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom Banke (ALCO odbor) je izvršni organ Uprave Banke kroz čije se ukupne aktivnosti obezbjeđuje sprovođenje politika upravljanja aktivom i pasivom Banke, što uključuje i upravljanje rizikom likvidnosti. U kriznim situacijama, ALCO odbor je zadužen za odobravanja aktivnosti za poboljšanje likvidnosti.

Komisija za operativnu likvidnost je zadužena za praćenje tekuće likvidnosti Banke, potreba za likvidnim sredstvima, te za operativno planiranje likvidnosti.

Odjel upravljanja aktivom i pasivom je zadužen za upravljanje likvidnošću, donošenje relevantnih internih akata iz segmenta upravljanja likvidonosnim rizikom, upravljanja izvorima sredstava, te poštivanje regulatornih i internih limita likvidnosti.

Sektor upravljanja rizicima je odgovoran za praćenje i kontrolu vanjskih i unutrašnjih ograničenja i određivanje korektivnih mjera u slučaju povrede istih.

Izloženost riziku likvidnosti utvrđuje se u skladu sa regulatornim propisima i internim indikatorima. Praćenje ključnih pokazatelja rizika likvidnosti provodi se od unutarдневно do kvartalno, a pojedini izvještaji se po potrebi sačinjavaju i češće od definisanog. Izvještavanje je definisano kroz regulatorne izvještaje (LCR, izvještaj o ročnoj strukturi aktive i pasive, izvještaj o dnevnoj likvidnosti) interne izvještaje (interni indikatori likvidnosti definisani kroz ALCO, Komisija za operativnu likvidnost, kvartalni izvještaj o riziku likvidnosti), te javno objavljivanje (Godišnji izvještaji).

Svi regulatorni zahtjevi se izvještavaju na pojedinačnoj razini, dok se za potrebe internog izvještavanja i praćenja likvidnosti radi sveobuhvatno izvještavanje mjera likvidnosti, i isto je obuhvaćeno kroz mjesečne ALCO izvještaje, te kvartalne izvještaje o riziku likvidnosti.

Upravljanje kratkoročnom i dugoročnom likvidnošću, uključujući rezerve likvidnosti, odgovornost je Odjela za upravljanje aktivom i pasivom. Uključuje, između ostalog, uspostavljanje strategije likvidnosti i uspostavljanje plana finansiranja u vanrednim okolnostima, odnosno plana postupanja u kriznim situacijama i provedbu sistema ranog upozorenja koji omogućavaju prepoznavanje vrste i ozbiljnosti krize što je ranije moguće, te sistem adekvatnih mjera koje će se poduzeti u takvim situacijama.

Banka je uspostavila čvrst okvir za upravljanje rizikom likvidnosti kojim osigurava dovoljan nivo likvidnosti, uključujući i zaštitu u obliku visokolikvidne neopterećene imovine, kako bi mogla podnijeti niz stresnih događaja, kao i pogoršanje ili gubitak izvora finansiranja. Banka osigurava usklađenost svoje likvidne imovine i svojih neto likvidnosnih odliva čime se osigurava sposobnost Banke da upotrebljava zaštitne slojeve likvidnosti za ispunjavanje likvidnosnih odliva tokom razdoblja stresa. Banka u potpunosti osigurava usklađenost, što je vidljivo kroz zadovoljavanje LCR pokazatelja, održavanjem istog iznad propisanog regulatornog nivoa.

Omjer likvidnosne pokrivenosti je prikazan u tabeli ispod i iznosio na dan 31.12.2018.

Omjer Likvidnosne pokrivenosti – Izračuni LCR		Vrijednost/Procenat
Brojnik, nazivnik, omjer		
010	Zaštitni sloj likvidnosti	244,807
020	Neto likvidnosni odlivi	124,513
030	Koeficijent likvidnosne pokrivenosti (%)	196.61%
Izračun brojnika		
290	Zaštitni sloj likvidnosti	244,807
Izračun nazivnika		
300	Ukupni odlivi	212,035
330	Prilivi na koje se primjenjuje gornja granica od 75%	87,522
360	Smanjenje za prilive na koje se primjenjuje gornja granica od 75%	87,522
370	Neto likvidnosni odliv	124,513

6. IZLOŽENOSTI PO OSNOVU VLASNIČKIH ULAGANJA BANKE

a) Informacije o izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja u bankarskoj knjizi

a. podjelu izloženosti prema namjeri ulaganja, uključujući i namjeru ostvarivanja kapitalne dobiti i strateške razloge

Vlasnička ulaganja u bankarskoj knjizi	Bilansna izloženost	Ukupna dobit/ gubitak
Vlasnička ulaganja u kreditne institucije	-	-
koja ne kotiraju na berzi	-	-
Vlasnička ulaganja u finansijske institucije	607	297
koja ne kotiraju na berzi	607	297
Vlasnička ulaganja u trgovačka društva	-	-
koja ne kotiraju na berzi	-	-
Vlasnička ulaganja u ostale institucije	111	50
koja ne kotiraju na berzi	111	50

Banka ima ulaganja u jedno lice finansijskog sektora i to Sparkasse Leasing dd Sarajevo od kojeg ostvaruje kapitalnu dopit i ulaganje u Swift je neophodno za Banku zbog mogućnosti obavljanja ino platnog prometa.

- b. pregled korištenih računovodstvenih politika i metoda vrednovanja, uključujući i osnovne pretpostavke i pristupe koji utječu na utvrđivanje vrijednosti, kao i svaku njihovu značajnu promjenu**

Fer vrijednost nekotirajućih vlasničkih instrumenata procjenjuje se primjenom odgovarajućeg omjera između cijene i zarade, odnosno cijene i novčanog toka prilagođenog na način da odražava specifične okolnosti vezane za izdavatelja.

Pregled korištenih računovodstvenih postupaka i metoda vrjednovanja može se pronaći u finansijskom izvještaju Banke objavljenom na internet stranici Banke.

- b) vrstu, prirodu i iznose izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja kojima se trguje na berzi, po osnovu vlasničkih ulaganja kojima se ne trguje na berzi, a koja su u dovoljno diversifikovanim portfolijima, kao i po osnovu ostalih vlasničkih ulaganja**

Banka nema ulaganja u vlasničke vrijednosne papire koji kotiraju na berzi kako je i prikazano u tabeli iznad.

- c) ukupan realizovani dobitak/gubitak za prethodni period koji proističe iz prodaje ili zatvaranja pozicija po osnovu vlasničkih ulaganja**

Podaci u tabeli pod tačkom a.

7. KAMATNI RIZIK U BANKARSKOJ KNJIZI

Izloženost kamatnom riziku po osnovu pozicija iz bankarske knjige, kao i pristupi za mjerenje odnosno procjenu tog rizika:

- a) izvore ovog rizika i učestalost njegovog mjerenja**

Banka je inherentno izložena kamatnom riziku koji proizilazi iz bihevioralnog ponašanja postojeće strukture stavki aktive, pasive i vanbilansa, kao i očekivanog razvoja budućeg bilansa Banke.

- b) osnovne pretpostavke za mjerenje, odnosno procjenu izloženosti ovom riziku, uključujući i pretpostavke o prijevremenim otplatama kredita i kretanju depozita po viđenju**

Sparkasse Bank dd BiH je razvila Program upravljanja kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi koji definiše okvir, metode i procese koji se primjenjuju kako bi se na učinkovit način upravljalo trenutnom izloženosti kamatnom riziku u bankarskoj knjizi. Program definiše okvir koji treba slijediti prilikom upravljanja kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi.

Metode koje Banka koristi za praćenje kamatnog rizika se svrstavaju u sljedeće kategorije:

- GAP analiza: Nominalni iznosi kamatonosne imovine i obaveza u bankarskoj knjizi raspoređeni po vremenskim intervalima,
- Kamatni rizik u bankarskoj knjizi u skladu sa Odlukom o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi.

GAP analiza je jednostavna metoda za utvrđivanje i procjenu izloženosti riziku ponovnog vrednovanja. Njome se mjeri aritmetička razlika između nominalnih iznosa imovine i obaveza bankarske knjige osjetljivih na promjenu kamatne stope u apsolutnom smislu. Nesrazmjerni s većim iznosom imovine imaju pozitivan predznak (duge pozicije), dok oni sa većim iznosom obaveza imaju negativan predznak (kratke pozicije). GAP analizom sve relevantne stavke imovine i obaveza osjetljive na promjene kamatnih stopa raspoređuju se u utvrđene vremenske intervale. Putem GAP analize se mjeri rizik ročne neusklađenosti, koje definiraju preko njega iznose koji nose rizik kamatne stope.

Banka vrši izračun kamatnog rizika u bankarskoj knjizi u skladu sa Odlukom o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi. U skladu sa smjernicama FBA primjenjuje se standardni kamatni šok od +/-200 bps (ponderi se baziraju na procjenjenom pomenutom kamatnom šoku) i procjenjenom modifikovanom trajanju svakog vremenskog intervala, te ukupna neto ponderirana pozicija bankarske knjige (ne posmatraju se apsolutni iznosi) predstavlja promjenu ekonomske vrijednosti bankarske knjige Banke koja je nastala kao rezultat primjene standardnog kamatnog šoka.

Shodno članu 7. stav (3) Odluke o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi definisano je da odnos promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i regulatornog kapitala Banke ne može biti veći od 20%

c) promjene prihoda, ekonomske vrijednosti ili drugih faktora koje uprava banke koristi radi identifikovanja kamatnih šokova, odnosno upravljanja tim šokovima u skladu s metodom koju su utvrdili za mjerenje kamatnog rizika po značajnim valutama

Izloženost Banke kamatnom riziku u knjizi banke u odnosu na regulatorni kapital na 31.12.2018. godine, a u skladu sa Odlukom o upravljanju kamatnim rizikom je iznosila:

BA 04.00 - Ukupna ponderisana pozicija - Ukupno		Iznos
010	NETO PONDERISANA POZICIJA PO VALUTI - EVB (FKS+PKS+AKS) - BAM	14,339
020	NETO PONDERISANA POZICIJA PO VALUTI - EVB (FKS+PKS+AKS) - EUR	1,334
120	NETO PONDERISANA POZICIJA PO VALUTI - EVB (FKS+PKS+AKS) - OSTALO	-371
130	PROMJENA EKONOMSKE VRIJEDNOSTI	15,301
140	REGULATORNI KAPITAL	169,726
150	(PROMJENE EKONOMSKE VRIJEDNOSTI/REGULATORNI KAPITAL)*100	9.02%

8. ICAAP i ILAAP

(1) ICAAP okvir Banke

a. sažet opis ICAAP-a

ICAAP politika Banke slijedi ICAAP Politiku i ICAAP Proceduru Grupe i predstavlja sveobuhvatnu politiku upravljanja rizicima koja opisuje okvir upravljanja rizicima unutar Banke. ICAAP okvir Banke služi da postavi opće principe, funkcije i zahtjeve za upravljanje rizicima unutar Banke i njegove osnovne komponente kako bi se u konačnici ispunili zahtjevi ICAAP-a.

Pored navedenog, uspostavljeni ICAAP okvir Banke zasnovan je na propisanim odredbama važeće zakonske regulative to: Odluka o upravljanju rizicima u banci (Službene novine FBiH, br. 81/17), Odluka o internom procesu procjene adekvatnosti kapitala u banci (Službene novine FBiH, br. 81/1), Smjernice o izvještavanju Agencije za bankarstvo FBiH o primjeni ICAAP-a.

Banka je, u sklopu uspostavljanja ICAAP okvira implementirala proces upravljanja rizicima u Banci a koji predstavlja modularan i sveobuhvatan upravljački sistem i sastavni je dio cjelokupnog sistema upravljanja u Banci. Navedeni okvir upravljanja rizicima koji je Banka implementirala je kreiran za podršku Upravi Banke i Nadzornom odboru u upravljanju rizicima Banke, kao i potencijal pokriva za iste kako bi se u svakom trenutku osigurao adekvatan kapacitet kapitala odražavajući prirodu i veličinu portfolija rizika banke.

U okviru ICAAP procesa Banka je implementirala sve relevantne politike sa pripadajućim okvirom za izvještavanje, tehničkom platformom i podacima o rizicima. ICAAP proces počinje kroz analizu i mjerenje rizika (procjena materijalnosti rizika, analizu koncentracije rizika, testiranje otpornosti na stres i modeliranje rizika), a nastavlja se kroz izračun kapaciteta za snošenje rizika. Na osnovu svih komponenti procesa upravljanja vrši se strateško planiranje, a na osnovu formalizovanog alata „Izjava o preuzimanju rizika“ (RAS). Izjava obuhvata rizike visokog nivoa (kapital, kreditni rizik, rizik likvidnosti, tržišni rizik i druge vrste rizika), predstavlja stratešku izjavu Uprave Banke i alat za upravljanje nivoom rizika koje je Banka voljna preuzeti.

b. sažet opis pristupa koje banka koristi za mjerenje, odnosno procjenu svih materijalno značajnih rizika

U skladu sa zahtjevima ICAAP okvira, Banka je u obavezi na godišnjoj osnovi, na temelju svog profila rizičnosti, utvrditi sve značajne rizike kojima je izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju i iste obuhvatiti postupkom ICAAP-a, a pritom uzeti u obzir vrstu, opseg i složenost svojih aktivnosti i tržišta na kojem posluje. Interni akti Banke definišu Okvir za taksonomiju rizika definisanih u skladu sa Okvirom taksonomije rizika Grupe, Zakonom o Bankama i Odlukom o upravljanju rizicima Agencije za bankarstvo FBiH. Ovaj okvir uzima u obzir sljedeće vrste rizika, uključujući njihovu hijerarhiju i njihove definicije: kreditni rizik, tržišni rizik, operativni/nefinansijski rizik, rizik likvidnosti i ostali rizici. Pet glavnih vrsta rizika formira prvi nivo granularnosti, sa užim definicijama na sljedećim nižim nivoima. Makroekonomski rizik i rizik koncentracije su definisani kao presječne vrste rizika koje se materijaliziraju kroz glavne vrste rizika. U skladu s tim, funkcije upravljanja rizicima nastoje osigurati da su svi materijalni rizici identificirani, kvantificirani, kvalificirani, te da

se njima upravlja i da se prate u svako vrijeme. To uključuje redovnu procjenu materijalnosti rizika i pregled okvira za upravljanje rizicima i njegovu konstantnu adekvatnost.

Kako bi se utvrdila adekvatnost ekonomskog kapitala Banke, potrebno je kontinuirano praćenje profila rizika Banke. Rezultati Procjene materijalnosti rizika čine osnov za definisanje tipova rizika koji moraju biti pokriveni kapitalom. Shodno tome, za računanje kapaciteta snošenja rizika samo materijalne vrste rizika se uzimaju u obzir.

Banka minimalno na kvartalnoj osnovi, a po potrebi i češće vrši izračun kapaciteta za snošenje rizika. Izvještaj prati procjenu adekvatnosti ekonomskog kapitala potrebnog za pokriće rizika u svrhu izračuna internih kapitalnih zahtjeva za pokriće rizika kojima je ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju.

Rezultat navedenog izračuna je mjera/indikator adekvatnosti ekonomskog kapitala koji predstavlja odnos ukupnih rizika i ukupnog potencijala pokrića. Cjelokupan potencijal pokrića mora biti veći ili jednak ukupnom ekonomskom kapitalu Banke.

Banka je implementirala sistem praćenja navednog indikatora kroz izjavu o preuzimanju rizika kako bi se signaliziralo korištenje pokazatelja adekvatnosti ekonomskog kapitala višem menadžmentu i kako bi se osiguralo dovoljno vremena da se odgovori na promjene poduzimanjem mjera bilo po pitanju rizika ili potencijala kapitala/ pokrića.

(2) ILAAP okvir Banke – sažet opis ILAAP-a

ILAAP okvir Banke

Banka je, kao članica regionalne bankarske grupacije implementirala okvir za upravljanje rizikom likvidnosti i rizikom izvora finansiranja koji je u skladu sa EU regulatornim okvirom u segmentu likvidnosti. Banka trenutno nema uspostavljen ILAAP proces, te se rizik likvidnosti prati kroz druge izvještaje (ALCO izvještaj, Izvještaj Komisije za operativnu likvidnost na dvosedmičnom i mjesečnom nivou, Izvještaj o riziku likvidnosti Sektora upravljanja rizicima, Izvještaj o izračunu lokalnog i Grupnog koeficijenta pokrića likvidnosti (LCR), Izvještaj o neto stabilnom finansiranju (NSFR), Izvještaj o analizi perioda opstanka (SPA)).

Uprava Banke je usvojila dokument ILAAP Politika Grupe koja postavlja minimalne standarde za adekvatno upravljanje rizikom likvidnosti i definiše:

- okvir upravljanja rizikom likvidnosti i finansiranja,
- identifikaciju i procjenu rizika likvidnosti,
- toleranciju i strategiju rizika likvidnosti,
- mjerenje i praćenje rizika likvidnosti,
- transferne cijene (raspodjela troškova i koristi),
- upravljanje likvidnosti,
- izvještavanje i objava rizika likvidnosti,
- infrastrukturu.

Shodno navedenom, Banka je uspostavila sljedeće standarde za adekvatno upravljanje rizikom likvidnosti i to:

Banka posjeduje većinu ključnih internih akata koji definišu okvir za upravljanje rizikom likvidnosti (Pravilnik za upravljanje rizikom likvidnosti, Politika zaštitnog sloja likvidnosti, Metodološki priručnik za izračun lokalnog koeficijenta pokrića likvidnosti (LCR), Metodološki priručnik za analizu perioda opstanka (SPA), Uputstvo za određivanje internih cijena (FTP) Mehanizam raspodjele (osnovni model), Nostro Portfolio Strategija, Plan finansiranja u vanrednim okolnostima, Priručnik Komisije za operativnu likvidnost, Program upravljanja rizikom likvidnosti, Strategija upravljanja rizikom likvidnosti, Procedura za stres test rizika likvidnosti, Politike i procedure Odbora za upravljanje aktivom i pasivom).

U Izjavi o preuzimanju rizika (RAS) uključeni su ključni pokazatelji vezani za likvidnost.

Banka utvrđuje visokokvalitetnu likvidnu aktivu – zaštitni sloj likvidnosti.

Uspostavljen je okvir za kontinuirano praćenje rizika likvidnosti putem indikatora koji kvantificiraju rizik likvidnosti, na način da obuhvataju procjenu strukture bilansa kao i projekciju budućih novčanih tokova u različitim stresnim uvjetima i vremenskim intervalima. Pretpostavke i parametri se revidiraju jednom godišnje.

Banka provodi testiranje otpornosti na stres rizika likvidnosti koristeći regulatorne i interne mjere. SPA (Survival Period Analysis) je ključni alat za mjerenje rizika insolventnosti.

Banka je usvojila Plan oporavka u okviru kojeg su definisani nivoi ranog upozorenja i pokretanja Plana oporavka koji pokrivaju kategoriju likvidnosti.

Banka je razvila osnovni model interne cijene sredstava (FTP) – mehanizma raspodjele koji obuhvata izračun prihoda/troškova i FTP stope za kamatonosno osjetljive proizvode tj. kredite i depozite klijenata. Pored FTP, Banka ima implementiran i alat Grupe pod nazivom RAP (eng. Risk Adjusted Pricing) pri određivanju cijena.

Banka ima dostupne linije novčanih sredstava kod domaćih banaka u slučaju kratkoročnih potreba za likvidnošću. Pored toga, matična bankarska grupacija je takođe dostupna za pokrivanje dugoročnih potreba za likvidnošću.

Banka ima definisan Plan finansiranja u vanrednim okolnostima koji pruža okvir za upravljanje privremenim i dugoročnim poremećajima likvidnosti u kojima Banka nije u mogućnosti da blagovremeno finansira dio ili sve svoje aktivnosti. Plan definiše indikatore ranog upozoravanja koji treba poduzeti u slučaju krize.

Shodno navedenom, Banka posjeduje potrebne akte, procese i monitoring koji su potrebni za uspostavljanje ILAAP procesa. Naredne aktivnosti u tekućoj godini će obuhvatiti uspostavljanje procesa ILAAP-a sa pratećim internim aktima i usklađivanje sa Odlukom o ICAAP-u i ILAAP-u Agencije za bankarstvo FBiH koja se primjenjuje od 01.01.2020.godine.

9. POLITIKA NAKNADA

a) podaci o postupku odlučivanja koji se primjenjuju pri određivanju politike naknada

Nadzorni Odbor Banke odgovoran je za donošenje svih odluka vezanih za Politiku naknada, kao i za godišnju provjeru, odnosno preispitivanje principa Politike naknada te ocjenu usklađenosti provođenja politike naknada s politikama i procedurama Banke vezanim za naknade te relevantnim propisima, smjernicama, općeprihvaćenim standardima, načelima i kodeksima u skladu sa provedbenim propisima.

Nakon što Uprava utvrdi prijedlog Politike naknada, Odbor za naknade isti potvrđuje kao i prijedlog ostalih odluka o isplati varijabilnih naknada u skladu sa članom 12. odluke o politici i praksi naknada zaposlenicima a vezano za član 4. stav 3. navedene Odluke i dostavlja Nadzornom odboru na konačno odobrenje. Direkcija interne revizije godišnje vrši reviziju primjene Politike naknada te o istom obavještava Odbor za naknade, Odbor za reviziju i Nadzorni odbor u skladu sa provedbenim propisima.

Uprava Banke zadužena je za provedbu Politike naknada u Banci, kao i provedbu svih odluka Nadzornog odbora, u skladu s navedenom Politikom.

b) informacije o vezi između plaće i uspješnosti, odnosno o korelaciji između naknada, uspješnosti i rizika za sve zaposlenike

Sistem naknada u Banci je u osnovi organizovan shodno sljedećim ključnim principima:

- Tržišno usklađena osnovna fiksna naknada prema poziciji ili aktivnostima,
- Varijabilna naknada zasnovana na učinku i/ili ostvarenom uspjehu

Plaća, fiksni naknada radnika, odražava sljedeće kriterije za određivanje plaće:

- i. razinu profesionalnog iskustva i radnog staža potrebnog za poslove razine zanimanja na koju se radnik raspoređuje, odnosno je raspoređen,
- ii. dostignuti stupanj znanja te potrebnih ključnih kompetencija radnika te
- iii. razinu složenosti, ovlasti i odgovornosti ključnih područja rada te poslova i zadataka koji su radniku dodijeljeni.

Banka na godišnjem nivou provodi analizu rizika u cilju određivanja svog profila rizika u smislu zakonskih i regulatornih odredbi o naknadama, te utvrđivanja načina na koji se načela o naknadama koriste u zavisnosti od toga što je definisano u Politici Naknada.

Pored navedenog, odgovarajuća naknada prema kategoriji zaposlenika zasniva se na internim i eksternim odnosima tržišta i poslovne strategije i dugoročnih interesa Banke, a čime treba podržati dugoročno zadržavanje zaposlenika u kompaniji.

Opšti zahtjevi Politike naknada odnose se na sve zaposlenike, dok se specifični zahtjevi primjenjuju na zaposlenike čije profesionalne aktivnosti imaju materijalno značajan uticaj na profil rizičnosti Banke, što se procjenjuje na bazi provedene analize rizika sa ciljem primjene principa proporcionalnosti uzimajući u obzir velicinu i internu organizaciju, vrstu, obim i složenost poslovnih

aktivnosti, poslovnu strategiju banke i sve druge kriterije za koje banka procijeni da su relevantni za analizu rizika

Principi nagrađivanja su konzistentni, potiču zdravo i efikasno upravljanje rizicima te ne potiču preuzimanje rizika koje prelazi prag prihvatljivog rizika za Banku, i usklađeni su sa poslovnom strategijom, ciljevima, vrijednostima, strategijom upravljanja rizicima i dugoročnim interesima Banke.

c) omjer između fiksnih i varijabilnih naknada

Prilikom strukturiranja naknada, Banka vodi računa o zdravom odnosu između fiksnih i varijabilnih naknada na način da ne postoji ovisnost zaposlenika o varijabilnim primanjima.

Za zaposlenike koji obavljaju poslove kontrolnih funkcija, primanja su strukturirana na način da fiksna naknada nije manja od dvije trećine ukupnih primanja zaposlenika.

Za zaposlenike koji nisu članovi uprave ili višeg rukovodstva, te za zaposlenike koji nisu uključeni u kontrolne funkcije iznos varijabilnog dijela ne može preći iznos fiksnog dijela ukupnih naknada.

d) informacije o kriterijima uspješnosti na kojima se zasnivaju prava na dionice, opcije ili varijabilne komponente naknada

Varijabilna komponenta primanja ima motivirajući učinak na zaposlenike, te trajno povećava odgovornost na dugoročnoj osnovi. Ovisno o područjima i kategorijama zaposlenika, ocjenjuju se performanse konkretnog zaposlenika i organizacionog dijela zasnovane na specifičnim ciljevima, kao i ukupni poslovni uspjeh Banke, shodno uzimajući u obzir kapital, likvidnost i procjenu rizika. Održivi, usklađeni sa rizicima kao i kriteriji kojima se izbjegava sukob interesa su temelj određivanja i konfiguracije modela varijabilnog nagrađivanja.

Kriteriji za određivanje i isplatu varijabilnih primanja povezani su sa stepenom ostvarivanja unaprijed zadanih godišnjih ciljeva povezanih s odgovarajućom radnom pozicijom (u skladu sa odredbama procedure upravljanja radnim učinkom). Varijabilne naknade zavise o ocjeni radnog učinka i kompetencija zaposlenika i poslovne jedinice, odnosno organizacijske cjeline, uzimajući u obzir ocjenu ukupnog učinka Banke. Učinak Banke, organizacijske jedinice i individualni učinak mjeri se kvantitativnim i kvalitativnim ciljevima, uključujući i praćenje održivosti rezultata Banke u srednjoročnom i dugoročnom razdoblju. Kvantitativni ciljevi obuhvataju finansijske ciljeve Banke, organizacione jedinice i druge poslovno specifične ciljeve, dok kao kvalitativne ciljeve Banka uzima u obzir matricu kompetencija, odnosno očekivane standarde ponašanja zaposlenika i to za sve kategorije zaposlenika.

Varijabilne naknade isplaćuju se za održivu uspješnost prilagođenu rizicima, kao i uspješnost koja nadmašuje standard očekivan u skladu sa opisom radnog mjesta pojedinačnog zaposlenika i ostvarenjem godišnje karte ciljeva/ sporazuma. Ukoliko su s time povezane transakcije s elementima rizika, u slučaju prekoračenja određenih graničnih vrijednosti rizika, bonus će biti umanjen ili isti neće biti isplaćen u cijelosti ili djelomično.

Varijabilne naknade zaposlenicima se isplaćuju u obliku novčanih naknada dok naknade u obliku dionica, opcija na dionice i učešću u dobiti, nisu u primjeni.

Banka kod isplate naknada ključnim kategorijama zaposlenika (ključnim zaposlenicima), nije u obavezi isplatiti dio naknada u finansijskim instrumentima, kada varijabilni dio naknade na godišnjoj osnovi ne prelazi 100.000 KM. Matična Banka također ne predviđa korištenje finansijskih instrumenata pri isplati varijabilnih naknada.

e) opis, kriteriji i obrazloženje varijabilnih naknada koje koristi banka

Varijabilne naknade biti će dodijeljene i isplaćene samo u slučaju da je takva isplata održiva u odnosu na finansijsku situaciju Banke i opravdana u odnosu na učinak pojedine organizacione jedinice, odnosno pojedinačnog zaposlenika. U slučaju da isplata nije održiva ili da ne odražava učinak, takva varijabilna nagrada neće biti isplaćena ili će biti zadržana.

Varijabilne naknade smatraju se održivima ako u razdoblju od utvrđivanja tih naknada do njihove konačne isplate ne dođe do narušenog finansijskog stanja, odnosno do ostvarivanja gubitaka Banke. Varijabilne naknade smatraju se opravdanim, ako su zasnovane na uspješnosti Banke, organizacione jedinice ili relevantnog zaposlenika.

U Politici naknada Banka je definisala ograničenja, odnosno uslove kad neće doći do isplate varijabilnih naknada

- Nepostojanje prava: Banka zadržava pravo da preko svojih nadležnih korporativnih organa ograniči isplatu bonusa u cijelosti ili djelomično, bez obzira na ostvarivanje ciljeva, ukoliko je finansijska situacija pogoršana Banke, odnosno smanjen iznos dobiti, ili je negativan u trenutku kada se to pravo stiče (Ex ante usklađivanje rizika).
- Isplata varijabilne naknade je potpuno nedopustiva ako kompanija ostvaruje značajan neto gubitak i/ili se ne može ostvariti ili održati minimalna adekvatnost kapitala. Samo u slučajevima neto gubitaka koji nemaju štetan uticaj na ukupnu ekonomsku situaciju kompanije, varijabilne naknade mogu, izuzetno i nakon temeljitog razmatranja svih okolnosti od strane nadležnih rukovodećih organa kompanije, biti odobren, ali uobičajeno isključivo umanjene i diferencirane prema kategorijama zaposlenika.
- U slučaju da dođe do značajnog narušavanja uspješnosti ili ostvarivanja gubitka, Banka će ukupne varijabilne naknade značajno smanjiti. Pritom se u obzir uzimaju svi sljedeći oblici smanjenja varijabilnih naknada:
 - a) smanjenje naknada tekuće poslovne godine,
 - b) smanjenje isplata naknada koji su prethodno odobreni, ali koji su odgođeni i još uvijek nisu isplaćeni (aktiviranjem odredbi o malusu) i
 - c) naknadno smanjenje isplata naknada koji su prethodno zarađeni i koji su već isplaćeni (aktiviranjem odredbi o povratu naknada – claw back).
- Varijabilne naknade zaposlenika koji obavljaju poslove kontrolnih funkcija moraju biti povezani s ostvarenjem ciljeva njihovih funkcija, neovisno o uspješnosti poslovnih područja koja kontrolišu.
- Varijabilne naknade svih zaposlenika ne smiju ograničavati sposobnost Banke da održi ili poveća iznos svog kapitala /dokapitalizacija iz dobiti/.

- Banka ne vrši isplatu bilo kakvih diskrecionih bonusa. Bonusi koje Banka isplaćuje su varijabilne naknade na temelju upravljanja radnim učinkom uzevši u obzir dugoročnu uspješnost.
- Minimalni učinak: Za ključne zaposlenike, primjena modela bonusa zavisi od postizanja definisanog iznosa granične vrijednosti koji se temelji na rezultatima dobiti kompanije. Za zaposlenike koji nemaju značajniji uticaj na profil rizika Banke, može se odrediti ova ili neka druga granična vrijednost koja odražava dobit Banke kao uslov za isplatu bonusa.
- Zaposlenicima čiji radni odnos sa Bankom prestaje zbog povrede radnih obaveza (raskid iz razloga koji leže na strani zaposlenika, otpuštanje; takozvani "otpušteni"), neće biti isplaćena nikakva varijabilna naknada (bilo u obliku isplate na račun ili isplate zadržanog iznosa).
- Zaposlenici čiji radni odnos u Banci prestaje zbog drugih razloga (tzv. "dobronamjerni otkazi") mogu proporcionalno primiti varijabilnu naknadu prema istim principima kao i aktivni zaposlenici u slučaju da radni odnos prestaje tokom poslovne godine.
- Isplata i povrat: Banka zadržava pravo da ne isplati obećane (uključujući i već odgođene) varijabilne naknade, da ograniči isplatu, te da čak traži povrat iznosa isplaćenih u posljednjih 5 godina, ukoliko
 - i. je zaposlenik počinio djelo prevare u vezi sa svojim radnim aktivnostima ili je dao netačne informacije koje imaju ili bi mogle imati direktan ili indirektan uticaj na iznos bonusa
 - ii. je zaposlenik očigledno počinio povredu pravila u vezi sa ovlaštenjima ili internim radnim nalogima koji imaju ili bi mogli imati direktan ili indirektan utjecaj na iznos bonusa
 - iii. je radni odnos otkazan zbog povrede radne obaveze
 - iv. postoji ozbiljan nedostatak u pogledu lične pouzdanosti i/ili integriteta zaposlenika

Odluku o utvrđivanju navedenih okolnosti, u smislu neisplate ili ograničenja naknade, kao i u smislu njenog povrata, donosi Uprava, a ukoliko se ona tiče članova Uprave ili kontrolnih funkcija kao i ostalog identificiranog osoblja, odluku donosi Nadzorni odbor.

- Odgađanje isplate: shodno načelu proporcionalnosti, utvrđuje se da su varijabilna naknada isplaćena od strane Banke koja ne prelaze ni 25% od fiksnih godišnjih primanja ili 30.000 eura bruto - nakon razmatranja performansi i finansijske situacije Banke kao i zarade - kvalificirana je kao nebitna s aspekta uticaja na preuzimanje rizika. Bilo koja varijabilna naknada koja ne dostigne tu razinu materijalnosti ne zahtijeva odgađanje.

U skladu sa navedenim ograničenjima Banka postupa kod isplate varijabilnih naknada.

Cjelokupan sistem stimulacija se sastoji od sljedećih varijabilnih komponenti nagrađivanja koje se, u principu, odnosi na jedan od sljedećih glavnih šema:

- 1) Sistem godišnje varijabilne naknade na osnovu godišnje ocjene učinka zaposlenika u individualnim bonus modelima, učesnicima sistema varijabilnog nagrađivanja, a u skladu sa mjerenjem uspješnosti tokom jedne poslovne godine.
- 2) Stimulacije zasnovane na proviziji: sistem kvartalnih stimulacija na osnovu količine i kvaliteta maloprodaje, proizvoda, usluga, transakcija i/ili ovlaštenja. Identifikacija kvartalnih rezultata prodaje u okviru dogovorenih godišnjih ciljeva za zaposlenike sektora

za poslovanje sa stanovništvom. Godišnji ciljevi sastoje se od kombinacije kvantitativnih (ciljeva grupe proizvoda) i kvalitativnih ciljeva, te osiguravaju kako kvalitet, tako i mitigaciju rizika.

- 3) Stimulacije za učešće u projektima: sistem stimulacija zasnovanih na posebnim projektima koji imaju veoma značajan uticaj na poslovanje i/ili profil rizičnosti Banke; Iznadprosječni učinak koji se temelji na temama, zadacima ili alternativnim projektima vezanim uz stepen postignuća određenih ciljeva i zadataka u okviru projekta.
- 4) Nagrade: - sistem stimulacija zasnovanih na nagrađivanje nadprosječnog (visokokvalitetnog) individualnog i timskog rada od strane rukovodilaca. Što olakšava situacijsku reakcijsku odnosno pruža mogućnost za nagradu dobrog učinka koji se nije mogao planirati / predvidjeti, kao i otvorenom učešću zaposlenika u (crossborder saradnja), organizacionih jedinica ili na određenim pozicijama u povezanim licima. Dodjela ove nagrade se temelji na izvršenim poslovima koji su imali uticaj na rast ili poboljšanje poslovanja, a rezultat je prikazan kao slučaj iz kojeg mogu učiti ostali zaposlenici; - Nagrada za izvanredne rezultate, individualne ili timske.

f) ukupne naknade, po području poslovanja

Ukupan iznos naknada po poručjima poslovanja je iskazan u bruto iznosu koji je isplaćen u 2018. godini po slijedećim područjima poslovanja:

- Investicije, trezor i upravljanje aktivom i pasivom
- Poslovanje sa klijentima
- Korporativne funkcije
- Organi upravljanja i neovisne kontrolne funkcije
- Ostali

Podaci o naknadama za sve radnike						
	Investicije, trezor i upravljanje aktivom i pasivom	Poslovanje sa klijentima	Korporativne funkcije	Organi upravljanja i neovisne kontrolne funkcije	Ostali	Total
Broj radnika (HC)	18	314	47	67	81	527
Ukupan iznos naknada	631	10.465	2.124	4.046	2.924	20.190

* podaci prikazani u hiljadama KM

* broj radnika na dan 31.12.2018. godine

g) zbir svih naknada po kategorijama zaposlenika, te informacije o naknadama podijeljene na upravu, nadzorni odbor i ostale zaposlenike banke čije profesionalne aktivnosti imaju značajan utjecaj na rizični profil banke

Podaci o naknadama za identifikovane radnike						
	Investicije, trezor i upravljanje aktivom i pasivom	Poslovanje sa klijentima	Korporativne funkcije	Organi upravljanja i neovisne kontrolne funkcije	Ostali	Total
Broj radnika (HC)	2	10	3	16	4	35
Ukupan iznos naknada	107	696	210	1.829	266	3.108

* podaci prikazani u hiljadama KM

* broj identifikovanih radnika na dan 31.12.2018. godine

* varijabilna naknada uključena za identifikovane radnike iz 2017. godine

Informacije o naknadama podijeljene na Upravu, Nadzorni odbor i ostale zaposlenike čije profesionalne aktivnosti imaju značajan uticaj na rizični profil banke (identifikovani radnici) su kako slijedi:

- Nadzorni odbor – članovi Nadzornog odbora imaju pravo samo na fiksnu naknadu
- Uprava Banke – članovi Uprave imaju pravo na fiksnu i varijabilnu naknadu. Iznos varijabilne naknade koju članovi uprave Banke mogu ostvariti je ograničen na 50 % fiksne naknade. Isplata varijabilne naknade se vrši u skladu sa načelima politike naknada Banke u godini koja slijedi poslije perioda određivanja visine naknade za individualni učinak na način da se isplaćuje 60% varijabilne naknade, dok se isplata 40% varijabilne naknade odlaže na period od 5 godina. Varijabilna naknada, uključujući i dio čija je isplata odložena, se isplaćuje odnosno dodjeljuje samo ukoliko je to sa aspekta finansijske situacije Banke moguće, te ukoliko je moguće i opravdano sa aspekta razvoja poslovanja Banke, rezultata jednog područja poslovanja i individualnog učinka članova Uprave Banke.
- Identifikovani radnici – ostali zaposlenici čije profesionalne aktivnosti imaju značajan uticaj na rizični profil banke imaju pravo na fiksnu i varijabilnu naknadu. U skladu sa načelima Politike naknada varijabilne naknade koje prelaze 25 % fiksnih godišnjih primanja klasificiraju se kao značajne i podliježu principima zadržavanja odnosno odgode dijela isplate isplate.

h) broj zaposlenika čije naknade iznose sto hiljada BAM-ova ili više po finansijskoj godini.

Za ukupno 3 radnika Banke u 2018 isplaćene su naknade u bruto iznosu višem od 100.000 BAM.

10. BANKARSKA GRUPA, ODNOS MATIČNOG I PODREĐENIH DRUŠTAVA

Sparkasse Bank dd BiH nije nadređena banka podređenom društvu Sparkasse Leasing dd Sarajevo u skladu sa članom 2. tačka t) Zakona o bankama.

SKRAĆENICE

R.br.	Skraćenica	Značenje
1	AER	Omjer založive imovine
2	ALCO	Odbor za upravljanje aktivom i pasivom
3	BCBS	Bazelski komitet za nadzor banaka
4	ECA	Ekonomska adekvatnost kapitala
5	ERM	Okvir Korporativnog upravljanja rizicima
6	FTP	Mehanizam raspodjele
7	ICAAP	Interni proces procjene adekvatnosti kapitala
8	ICT	IT rizik i rizik telekomunikacijske tehnologije
9	ILAAP	Interni proces procjene adekvatnosti likvidnosti
10	LCR	Koeficijent pokrića likvidnosti
11	LtC	Kreditni ključnici
12	LtD	Omjer kredita i depozita
13	NPL	Nekvalitetni krediti
14	NSFR	Koeficijent neto stabilnog finansiranja
15	RAP	Rizikom korigovana cijena
16	SPA	Analiza perioda opstanka
17	RAS	Izjava o preuzimanju rizika
18	RCC	Kapacitet snošenja rizika
19	RMR	Izvještaj o kreditnom riziku
20	VaR	Vrijednost u riziku
21	WLC	Odbor za praćenje kredita
22	EBA	Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo
23	CLA	Credit loss allowances - rezerve za kreditne gubitke
24	ECL	Expected credit loss - očekivani kreditni gubitak
25	POCI	Purchased or originated credit-impaired assets
26	CCF	Faktor kreditne konverzije
27	ECAI	Vanjska institucija za procjenu kreditnog rizika
28	ECA	Agencija za kreditiranje izvoza